

DECYZJA KOMISJI

z dnia 15 września 2010 r.

w sprawie pomocy państwa C 26/09 (ex N 289/09), której Łotwa zamierza udzielić na restrukturyzację AS Parex banka

(notyfikowana jako dokument nr C(2010) 6202)

(Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2011/364/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag⁽¹⁾ zgodnie z przywołanymi artykułami,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

(1) Dnia 10 listopada 2008 r. Łotwa zgłosiła Komisji pakiet środków na rzecz AS Parex banka (zwanego dalej „Parex banka”), mających na celu wsparcie stabilności systemu finansowego, który to pakiet zatwierdzono dnia 24 listopada 2008 r.⁽²⁾ (decyzją zwaną dalej „pierwszą decyzją w sprawie ratowania banku”) w oparciu o zobowiązanie Łotwy do przedłożenia w terminie sześciu miesięcy planu restrukturyzacji Parex banka. Dnia 26 stycznia 2009 r. Łotwa poinformowała Komisję o kilku zmianach w środkach pomocy publicznej na rzecz Parex banka. Zmiany te zatwierdzono dnia 11 lutego 2009 r.⁽³⁾ (decyzją zwaną dalej „drugą decyzją w sprawie ratowania banku”). Dnia 29 marca 2009 r. Łotwa zgłosiła Komisji potrzebę dalszych zmian w zakresie środka polegającego na dokapitalizowaniu. Zmiany te zatwierdzono decyzją Komisji z dnia 11 maja 2009 r.⁽⁴⁾ (zwaną dalej „trzecią decyzją w sprawie ratowania banku”).

(2) Dnia 11 maja 2009 r. Łotwa zgłosiła plan restrukturyzacji Parex banka. Dnia 5 czerwca 2009 r. do władz łotewskich wysłano prośbę o przekazanie informacji. Dnia 15 czerwca 2009 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli władz łotewskich i Komisji. Na prośbę o przekazanie informacji Łotwa odpowiedziała częściowo pismem z dnia 7 lipca 2009 r.

⁽¹⁾ Dz.U. C 239 z 6.10.2009, s. 11.

⁽²⁾ Decyzja Komisji z dnia 24 listopada 2008 r. w sprawie NN68/08 Środki pomocy publicznej na rzecz JSC Parex Banka, Dz.U. C 147 z 27.6.2009, s. 1.

⁽³⁾ Decyzja Komisji z dnia 11 lutego 2009 r. w sprawie NN 3/09 Zmiany w zakresie środków pomocy publicznej na rzecz JSC Parex Banka, Dz.U. C 147 z 27.6.2009, s. 2.

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji z dnia 11 maja 2009 r. w sprawie N 189/09 Zmiany w zakresie środków pomocy publicznej na rzecz JSC Parex Banka, Dz.U. C 176 z 29.7.2009, s. 3.

(3) Pismem z dnia 29 lipca 2009 r. Komisja powiadomiła Łotwę, że podjęła decyzję o wszczęciu postępowania określonego w art. 108 ust. 2 TFUE⁽⁵⁾ (zwaną dalej „decyzją o wszczęciu postępowania”) w odniesieniu do środków pomocy na restrukturyzację.

(4) Decyzję o wszczęciu postępowania opublikowano w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej z dnia 6 października 2009 r. i wezwano zainteresowane strony do przedstawiania uwag dotyczących proponowanych środków pomocy na restrukturyzację w terminie jednego miesiąca od daty publikacji. Komisja nie otrzymała żadnych uwag od zainteresowanych stron. Jednakże po upływie wyznaczonego terminu Komisja otrzymała pisma z dnia 15 czerwca 2010 r. i z dnia 13 lipca 2010 r. od Valerijsa Karginisa oraz Viktora Krasovickisa, byłych akcjonariuszy większościowych Parex banka (zwanym dalej „byłymi akcjonariuszami większościowymi”). Ponadto Komisja otrzymała pisma z dnia 22 czerwca 2010 r. i z dnia 1 lipca 2010 r. od członków parlamentu łotewskiego.

(5) W piśmie z dnia 12 sierpnia 2009 r. władze łotewskie poprosiły o wydłużenie terminu przedłożenia dodatkowych informacji określonych w decyzji o wszczęciu postępowania do 15 października 2009 r. W odpowiedzi na decyzję o wszczęciu postępowania dnia 4 września 2009 r. władze łotewskie przedstawiły zrewidowany plan restrukturyzacji Parex banka wraz z dodatkowymi informacjami. Zrewidowany plan restrukturyzacji uaktualniono jeszcze dnia 22 września 2009 r. i przekazano dodatkowe informacje. W dniach 11 i 17 września 2009 r. odbyły się spotkania z udziałem przedstawicieli władz łotewskich i Komisji.

(6) Dodatkowo Łotwa przedstawiła dalsze informacje i objaśnienia w dniach 11 września, 6 i 26 października, 9 i 23 grudnia 2009 r., 19 lutego i 2 marca 2010 r.

(7) W dniach 12 i 26 października 2009 r. Łotwa przedstawiła informacje dotyczące potencjalnej zmiany strategii restrukturyzacji Parex banka. Dnia 22 marca 2010 r. odbyło się spotkanie z udziałem przedstawicieli Komisji i władz łotewskich. Pismem z dnia 31 marca 2010 r. Łotwa przedłożyła nową wersję planu restrukturyzacji Parex banka datowaną na dzień

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji z dnia 29 lipca 2009 r. w sprawie C 26/09 (ex N 289/09) – Pomoc na restrukturyzację JSC Parex Banka, Dz.U. C 239 z 6.10.2009, s. 11.

31 marca 2010 r., którą później uzupełniono dokumentami z dnia 14 maja oraz 9, 12, 17 i 21 czerwca 2010 r.

- (8) Dnia 10 maja 2010 r. Komisja poprosiła o dalsze informacje. Łotwa odpowiedziała pismem z dnia 7 lipca 2010 r. Z pismem tym Łotwa przedłożyła również uaktualnioną wersję planu restrukturyzacji z 31 marca 2010 r. Plan restrukturyzacji był następnie zmieniany w dniach 18 i 27 sierpnia 2010 r. (zwany dalej „ostatecznym planem restrukturyzacji”).
- (9) W pismach z dnia 2, 18 i 27 sierpnia oraz 2 września 2010 r. Łotwa przedstawiła dodatkowe objaśnienia dotyczące zobowiązań, które miały być podjęte. Dnia 3 września 2010 r. Komisja otrzymała ostateczną listę zobowiązań.
- (10) Dnia 2 września 2010 r. władze łotewskie poinformowały Komisję, że w drodze wyjątku zgadzają się, aby niniejsza decyzja została przyjęta w języku angielskim.

2. SZCZEGÓŁOWY OPIS ŚRODKÓW POMOCY

2.1. BENEFICJENT I JEJGO PROBLEMY

- (11) Parex banka był drugim pod względem wielkości bankiem na Łotwie o łącznych aktywach w wysokości 3,4 mld LVL (4,9 mld EUR) na dzień 31 grudnia 2008 r. Pod koniec 2007 r., przed kryzysem, bank miał największy udział (18 %) w krajowym rynku depozytów i trzeci pod względem wielkości udział (12 %) w krajowym rynku kredytów.⁽⁶⁾ Dlatego też władze łotewskie uznały, że ma istotne znaczenie systemowe dla systemu finansowego.
- (12) Parex banka, bezpośrednio oraz poprzez wyspecjalizowane spółki zależne, oferował szeroką gamę produktów bankowych, w tym kredyty, usługi związane z kartami płatniczymi, leasing, zarządzanie aktywami oraz usługi maklerskie. Oprócz działalności bankowej na Łotwie, Parex banka prowadził bankową spółkę zależną na Litwie i w Szwajcarii (AP Anlage & Privatbank AG) oraz miał oddziały w Estonii, w Szwecji i w Niemczech, prowadził panbałtycką spółkę zarządzania aktywami i szereg spółek leasingowych prowadzących działalność na terenie Wspólnoty Niepodległych Państw (zwanej dalej „WNP”).
- (13) Parex banka został założony w 1992 r., a większościami akcjonariuszami były dwie osoby, które przed interwencją państwa posiadały 84,83 % kapitału podstawowego banku. W wyniku problemów, przed którymi stanął, Parex banka został częściowo znacjonalizowany w drodze nabycia wszystkich akcji będących

własnością byłych akcjonariuszy większościami za symboliczną łączną cenę nabycia wynoszącą 2 LVL (około 3 EUR)⁽⁷⁾. W kwietniu 2009 r. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (zwany dalej „EBOR”) zawarł umowę kupna akcji, na mocy której EBOR nabywał 25 % kapitału podstawowego Parex banka plus jedną akcję⁽⁸⁾.

- (14) Chociaż w przeszłości Parex banka był instytucją rentowną o silnej franczyzie bankowej na Łotwie, kierownictwo banku wybrało nieodpowiednią strategię biznesową i podjęło szereg wysoce ryzykownych decyzji w obliczu ostrej konkurencji ze strony bardziej wyrafinowanych spółek zależnych zagranicznych banków. W szczególności Parex banka coraz bardziej angażował się na rynkach WNP, nadmiernie polegając na dużych, krótkoterminowych depozytach nierezydentów. Kryzys finansowy dotknął szczególnie mocno rynki wschodzące, w tym kraje WNP; dodatkowo krążyły plotki dotyczące zdolności Parex banka do refinansowania swoich kredytów konsorcjalnych o terminie zapadalności przypadającym w lutym 2009 r. Połączenie tych okoliczności doprowadziło do utraty zaufania deponentów, szczególnie wśród klientów nierezydentów, którzy przypuścili run na bank. To masowe wycofywanie pieniędzy z banku doprowadziło w szczytowym momencie do dziennego wypływu środków w wysokości do 100 mln EUR i nie powstrzymała jej częściowa nacjonalizacja banku. W efekcie odnotowano 36 % spadek depozytów w porównaniu z końcem 2007 r., co spowodowało poważny kryzys płynności. W celu zapobieżenia dalszemu wypływowi depozytów Komisja Finansów i Rynków Kapitałowych, będąca łotewskim organem regulacyjnym, nałożyła ograniczenia w zakresie wycofywania depozytów.
- (15) W 2008 r. skonsolidowane straty wyniosły 131 mln LVL (185 mln EUR), wobec zysku na poziomie 40 mln LVL (58 mln EUR) w 2007 r. Pod koniec 2008 r. całkowita wartość kapitału własnego akcjonariuszy była o 65 % niższa niż w roku poprzednim i wynosiła 77 mln LVL, co było przede wszystkim spowodowane zwiększonymi rezerwami na straty z tytułu kredytów oraz stratami z tytułu portfela papierów wartościowych. Współczynnik adekwatności kapitałowej (zwany dalej „CAR”) Parex banka w ujęciu indywidualnym i na poziomie grupy⁽⁹⁾ wynosił, odpowiednio, jedynie 4,1 % oraz 3,1 %. Dlatego Parex banka nie był dłużej w stanie sprostać ustawowym wymogom dotyczącym wypłacalności.

2.2. ZATWIERDZONE ŚRODKI POMOCY

- (16) Na początku listopada 2008 r. Parex banka wystąpił o pomoc państwa. Po jęgo nacjonalizacji Łotwa

⁽⁶⁾ Według Stowarzyszenia Łotewskich Banków Komercyjnych (ranking oparty na danych za rok 2009), największymi bankami na Łotwie pod względem udziałów w rynku są: 1. Swedbank 23,0 %; 2. SEB banka 13,7 %; 3. Parex banka b/d; 4. Nordea Bank Finland Oddział Łotwa 10,7 %; 5. DnB NORD Banka 8,7 %; 6. Latvian Mortgage and Land Bank 4,8 %; 7. Rietumu Banka 4,6 %; 8. Aizkraukles banka 4,5 %; 9. UniCredit Bank 3,7 %; 10. Latvijas Krājbanka 2,4 %. (Według Łotewskiego Stowarzyszenia Banków Parex banka nie przedstawił żadnych danych. Ranking opiera się na danych za rok 2009).

⁽⁷⁾ Po dokapitalizowaniu zatwierdzonym jako pomoc na ratowanie Łotwa jeszcze bardziej zwiększyła swoje zaangażowanie kapitałowe w Parex banka do około 95 %.

⁽⁸⁾ Na dzień 28 lutego 2010 r., Łotwa, poprzez Agencję Prywatyzacji, była właścicielem 76,63 % kapitału wniesionego, posiadając 71,74 % praw głosu.

⁽⁹⁾ Na poziomie grupy oznacza dla grupy korporacyjnej Parex banka, w skład której wchodzi spółka dominująca Parex banka i jej spółki zależne.

zdecydowała się wprowadzić środki pomocy na ratowanie banku, które tymczasowo ustabilizowały Parex banku. W sumie Komisja Europejska tymczasowo zatwierdziła jako pomocy na ratowanie: i) instrument wsparcia płynności w wysokości do 1,5 mld LVL; ii) gwarancje państwa obejmujące istniejące kredyty konsorcjalne w kwocie 775 mln EUR oraz nowe kredyty przyznane w celu refinansowania kredytu konsorcjalnego w kwocie 275 mln EUR; oraz iii) środki polegające na dokapitalizowaniu, umożliwiające Parex banku osiągnięcie 11 % współczynnika adekwatności kapitałowej podczas etapu ratowania ⁽¹⁰⁾.

2.3. PLANY RESTRUKTURYZACJI

2.3.1. WSTĘPNY PLAN RESTRUKTURYZACJI

- (17) Dnia 11 maja 2009 r. Łotwa przedłożyła plan restrukturyzacji Parex banku będący następstwem pierwszych środków polegających na dokapitalizowaniu (zwany dalej „wstępnym planem restrukturyzacji”), którego treść opisano bardziej szczegółowo w sekcji 2.4 decyzji o wszczęciu postępowania.
- (18) Plan obejmował wstępną analizę działalności Parex banku, przewidywane środki pomocy na restrukturyzację, jego przyszłą strategię biznesową i środki służące przywróceniu rentowności.
- (19) Plan dotyczył okresu od 2009 r. do 2013 r. Za przyszłe główne segmenty działalności Parex banku uznano zarządzanie kapitałem korporacyjnym, zarządzanie kapitałem detalicznym i zarządzanie majątkiem ⁽¹¹⁾. Plan przewidywał realizację nowej strategii zmierzającej do tego, aby Parex banku stał się wiodącym bankiem panbałtyckim. Uznano, że wszystkie działania „pozabałtyckie” wykraczają poza działalność podstawową. W planie wykluczono jednak ewentualną sprzedaż tej części działalności w perspektywie krótko- lub średnioterminowej.
- (20) Przewidywana strategia biznesowa obejmowała atrakcyjne stawki i agresywną strategię marketingową celem wsparcia wzrostu Parex banku i odzyskania utraconej bazy depozytowej. Plan zakładał, że Parex banku pozostanie zależny od państwowych środków wsparcia płynności finansowej nawet po upływie okresu restrukturyzacji.
- #### 2.3.2. ZREWIDOWANY PLAN RESTRUKTURYZACJI
- (21) Dnia 4 września 2009 r. Łotwa przedłożyła zrewidowany plan restrukturyzacji, który następnie zmieniono dnia 22 września 2009 r. Plan ten miał na celu rozstrzygnięcie wątpliwych kwestii podniesionych przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania.
- (22) Zrewidowana strategia dla Parex banku również opierała się na stworzeniu silnej pozycji w państwach bałtyckich

w zakresie zarządzania kapitałem korporacyjnym, zarządzania kapitałem detalicznym i zarządzania majątkiem. Zrewidowany plan przewidywał, że Parex banku będzie w stanie spłacić wszystkie państwowe środki wsparcia płynności do końca okresu restrukturyzacji.

- (23) Jednak w przeciwieństwie do wstępnego planu restrukturyzacji zrewidowany plan uwzględniał zmniejszenie bilansu Parex banku poprzez skupienie działalności na głównych segmentach. W szczególności przewidywał ograniczenie akcji kredytowej Parex banku.
- (24) Ponadto plan wskazywał na możliwość wydzielenia segmentu działalności niezwiązanego z działalnością podstawową. Gdy następnie Łotwa zatwierdziła tę strategiczną zmianę, niezbędne było sporządzenie nowej, odpowiedniej wersji planu restrukturyzacji.

2.3.3. OSTATECZNY PLAN RESTRUKTURYZACJI

- (25) Zgodnie z ostatecznym planem restrukturyzacji głównym celem strategicznym jest powrót banku do sektora prywatnego poprzez jego sprzedaż inwestorowi strategicznemu zapewniającemu zwolnienie państwa ze zobowiązań finansowych i jednocześnie zapewniającemu długoterminową rentowność banku. Łotwa pozyskała już EBOR jako silnego, uznanego inwestora zewnętrznego o wystarczających zasobach finansowych, gwarantującego długoterminowe zaangażowanie (zob. motywy 13).
- (26) W ostatecznym planie restrukturyzacji przewiduje się podział aktywów Parex banku na nowo utworzony bank o nazwie AS Citadele banka (zwany dalej „Citadele banka”), będący bankiem zachowującym dobre aktywa, który skupi się na tradycyjnej działalności bankowej, oraz bank likwidujący złe aktywa (Parex banka), [...] (*).

Podział aktywów

- (27) W celu przywrócenia długoterminowej rentowności główna część banku zostanie oddzielona od aktywów zagrożonych i niezwiązanych z działalnością główną. Proponowana restrukturyzacja opiera się na scenariuszu wydzielenia dobrych aktywów („good-out”) zakładającym ustanowienie banku z solidną bazą kapitałową pod łotewskim nadzorem ustawowym i koncentrującym się na rynku państw bałtyckich. Wszystkie aktywa związane z działalnością główną i niektóre aktywa niezwiązane z działalnością główną (w szczególności niezagrożone kredyty z terenu WNP) zostają przeniesione z Parex banku do nowo utworzonego banku. Pozostałe aktywa zagrożone i niezwiązane z działalnością główną (kredyty, papiery wartościowe i przejęte nieruchomości) pozostaną w Parex banka, [...].
- (28) Tabela 1 przedstawia struktury banków Citadele banka i Parex banka po podziale.

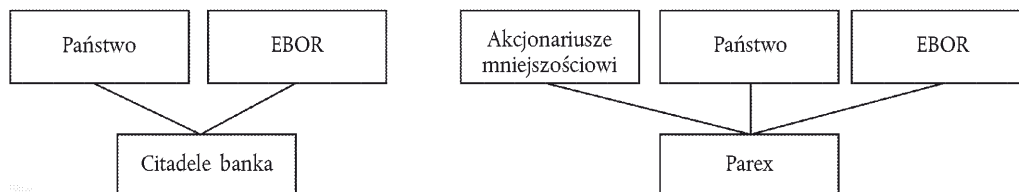
⁽¹⁰⁾ Zob. pierwszą decyzję w sprawie ratowania banku, drugą decyzję w sprawie ratowania banku i trzecią decyzję w sprawie ratowania banku.

⁽¹¹⁾ W decyzji o wszczęciu postępowania, podobnie jak w niektórych dokumentach przedłożonych przez władze łotewskie, „zarządzanie majątkiem” określa się jako „zarządzanie kapitałem prywatnym” (zob. również przypis 14).

(*) Fragmenty niniejszego tekstu usunięto, aby nie ujawniać informacji poufnych; miejsca te są oznaczone kropkami w nawiasach kwadratowych lub zastąpione przedziałem wskazującym możliwe do ujawnienia przybliżenie danej liczby.

Tabela 1

Struktura akcjonariatu po podziale

- (29) Łotwa podjęła już wstępne kroki zmierzające do wdrożenia scenariusza wydzielenia dobrych aktywów. Nowy bank, Citadele banka, zarejestrowano dnia 30 czerwca 2010 r., a większość aktywów przeniesiono dnia 1 sierpnia 2010 r.⁽¹²⁾. W zasadzie pełny operacyjny rozdział Citadele banka i Parex banka powinien być zakończony w ciągu 12 miesięcy po przeniesieniu aktywów.
- (30) W konsekwencji z Parex banka do Citadele banka przeniesione zostaną następujące aktywa i pasywa:
- niezagrożone kredyty z państw bałtyckich (o wartości [między 300 a 800] mln LVL),
 - niezagrożone kredyty z terenu WNP (o wartości [między 50 a 350] mln LVL),
 - oddziały w Szwecji i w Niemczech,
 - depozyty związane z działalnością w zakresie zarządzania majątkiem.
- (31) W Parex banka pozostaną następujące aktywa i pasywa:
- zagrożone kredyty z państw bałtyckich (o wartości [między 200 a 800] mln LVL)⁽¹³⁾,
 - kredyty na rzecz akcjonariuszy spadkowych (o wartości [...] mln LVL),
 - leasingowe spółki zależne na terenie WNP,
 - zagrożone kredyty z terenu WNP (o wartości [między LVL 50 a 350] mln LVL).
- (32) Tabela 2 pokazuje aktywa przeniesione do Citadele banka oraz aktywa pozostawione w Parex banka, jak również zmniejszenie bilansu w stosunku do okresu sprzed kryzysu, oszacowane w ostatecznym planie restrukturyzacji i skorygowane dnia 27 sierpnia 2010 r.:

Tabela 2

Podział aktywów między Citadele banka i Parex banka

(w tys. LVL)

	Parex banka – 2008 r.	Parex banka – 2009 r.	Parex banka - 31/7/2010 r. ⁽¹⁾	Citadele banka	Parex banka po podziale ⁽²⁾
Aktywa					
Środki pieniężne i depozyty w bankach centralnych	79 154	136 769	131 693	119 783	30 876
Należności od instytucji kredytowych	228 752	189 321	227 741	245 069	5 583
Kredyty	1 744 871	1 429 466	1 355 831	748 457	627 471

⁽¹²⁾ Inwestycję na Litwie scedowano na koniec dnia 1 sierpnia 2010 r., natomiast inwestycja w AP Anlage & Privatbank AG i depozyty w oddziale niemieckim mają zostać przeniesione z Parex banka do Citadele banka przed dniem 31 grudnia 2010 r.

⁽¹³⁾ Z wyjątkiem kredytu na rzecz SIA Rigas Pirma Garaza, spółki zależnej Parex banka, (będącej właścicielem budynku, w którym mieści się siedziba Parex banka) w kwocie [...] mln LVL.

(w tys. LVL)

	Parex banka – 2008 r.	Parex banka – 2009 r.	Parex banka - 31/7/2010 r. ⁽¹⁾	Citadele banka	Parex banka po podziale ⁽²⁾
Papiery wartościowe	941 293	405 800	356 439	224 735	130 936
Inwestycje w spółki zależne	51 442	72 725	81 691	5 530	51 962
Pozostałe aktywa	323 797	220 097	75 584	45 604	52 747
Aktywa łącznie	3 369 309	2 484 501	2 228 978	1 389 179	899 576
Pasywa					
Bank Łotwy	587 183	140 449	—	—	—
Instytucje kredytowe	129 584	50 865	27 295	41 571	51 703
Konsorcjum	544 673	381 271	163 402	—	163 402
Skarb państwa	676 398	622 048	692 454	131 000	458 454
Depozyty klientów	1 225 488	911 318	1 006 202	928 686	75 314
Euroobligacje	88 712	87 489	113 136	109 244	—
Zobowiązania podporządkowane (akcjonariusze spadkowi)	52 848	52 857	52 863	—	52 878
Zobowiązania podporządkowane (państwo)	—	37 338	37 338	50 270	—
Zobowiązania podporządkowane (EBOR)	—	12 932	12 932		
Pozostałe zobowiązania	35 556	31 458	34 754	30 280	21 522
Zobowiązania łącznie	3 340 442	2 328 025	2 140 376	1 291 051	823 274
Kapitał własny	28 867	156 476	88 602	98 127 ⁽³⁾	76 302
Ogółem	3 369 309	2 484 501	2 228 978	1 389 179	899 576
Wskaźnik podziału, uwzględnia- jący przeniesienie inwestycji w litewskiej spółce zależnej, w AP Anlage & Privatbank AG oraz depozyty w oddziale niemieckim ⁽⁴⁾				64 %	36 %
W stosunku do sytuacji Parex banka w 2008 r.				44 %	

⁽¹⁾ Zgodnie z planem restrukturyzacji z dnia 31 marca, zmienionym dnia 7 lipca 2010 r.

⁽²⁾ Wskazane dane liczbowe dotyczące Citadele banka i Parex banka po podziale pochodzą z informacji władz łotewskich z dnia 18 sierpnia 2010 r. i nie obejmują przeniesienia, z Parex banka do Citadele banka, inwestycji na Litwie, inwestycji w AP Anlage & Privatbank AG oraz depozytów w niemieckim oddziale.

Różnicę między sumą bilansową Parex banka przed podziałem i po podziale wyjaśnia się częściowym odpisem aktywów z tytułu odroczonego podatku oraz mniejszymi rezerwami obowiązkowymi, które są potrzebne do kapitalizacji depozytu skarbu państwa.

⁽³⁾ Zgodnie z informacjami przekazanymi dnia 27 sierpnia 2010 r. kapitał własny Citadele banka uległ zmniejszeniu o 4,9 mln LVL, w stosunku do poziomu wyemitowanego kapitału podstawowego o wartości 103 mln LVL, w skutek przeniesienia ujemnej rezerwy z tytułu aktualizacji wyceny w odniesieniu do aktywów finansowych na sprzedaż.

⁽⁴⁾ Zob. również przypis 2 do niniejszej tabeli i przypis 12.

Citadele banka**Strategia**

- (33) Strategia Citadele banka zakładająca zapewnienie długoterminowej rentowności opiera się na stworzeniu silnej pozycji w państwach bałtyckich, skupiając się na Łotwie, w ramach trzech głównych segmentów działalności: zarządzania kapitałem korporacyjnym, zarządzania kapitałem detalicznym i zarządzania majątkiem⁽¹⁴⁾. Jednakże działalność związana z zarządzaniem majątkiem pozostanie głównym segmentem działalności jedynie w przypadku gdy bank zostanie sprzedany w terminie do [...]. Jeżeli sprzedaż ta nie dojdzie do skutku, segment zarządzania majątkiem zostanie sprzedany oddzielnie z zachowaniem tego samego terminu.
- (34) Citadele banka nie będzie się angażował w działalność kredytową na terenie WNP i dlatego uznaje się, że portfel niezagrożonych kredytów z terenu WNP nie należy do głównej działalności banku. W segmencie tym nie będą udzielane żadne nowe kredyty, a istniejący portfel zostanie zbyty w terminie do [...].
- (35) Obecność Parex banka na Litwie i w Estonii została znacznie bardziej ograniczona niż na Łotwie. Citadele banka planuje również utrzymać ograniczoną obecność na tych rynkach w przyszłości.
- (36) Jeżeli chodzi o dwa oddziały depozytowe w Szwecji i w Niemczech przeniesione do Citadele Banka, Łotwa wyjaśniła, że w rezultacie masowego wycofywania pieniędzy z banku utracono znaczną część bałtyckich środków finansowania banku. Ponadto w obecnym kontekście makroekonomicznym Łotwy trudno jest przyciągnąć zewnętrzne środki finansowe. Całkowita wartość depozytów rezydentów państw bałtyckich jest znacznie mniejsza niż portfel kredytów tej grupy, podczas gdy główni konkurenci Parex banka uzyskują finansowanie ze swoich spółek dominujących z siedzibą w innych państwach (głównie w Szwecji). Dlatego też Citadele banka musi zachować pewną bazę finansowania zagranicą (w Szwecji i w Niemczech).

Rozwiązania w zakresie rozpoznanych kluczowych słabych punktów

- (37) Citadele banka zamierza zająć się problemami, które zmusiły Parex banka do ubiegania się o pomoc państwa, oraz przywrócić długoterminową rentowność poprzez niższe środki kluczowe.
- (38) Zmiana stylu zarządzania i ładu korporacyjnego: Przed nacjonalizacją procesy decyzyjne Parex banka były scentralizowane i skupiały się wokół głównych właścicieli. Citadele banka będzie przestrzegać niedawno przyjętych poprawionych zasad ładu korporacyjnego. Wprowadzi zestaw procedur dotyczących Zarządu i Rady Nadzorczej, mających na celu zapewnienie wysokich standardów ładu korporacyjnego. Kluczowe zasady ładu korporacyjnego Citadele banka są następujące: ścisłe rozdzielanie własności i zarządzania; zagwarantowanie praw akcjonariuszy; ujawnianie informacji i przejrzystość; obowiązki i struktura zarządu; oraz promowanie etycznego i odpowiedzialnego podejmowania decyzji.
- (39) Usprawnione zarządzanie ryzykiem: Kierownictwo Parex banka przeanalizowało i ulepszyło środki zarządzania

ryzykiem i środki kontroli w ramach banku zarówno na poziomie przedsiębiorstwa, jak i na poziomie operacyjnym w odniesieniu do wszystkich głównych kategorii ryzyka (ryzyka rynkowego, ryzyka kredytowego i ryzyka operacyjnego). W szczególności rekonstrukcji poddane zostaną w znacznym stopniu środki kontroli ryzyka kredytowego w Citadele banka w celu zmiany poprzedniego podejścia Parex banka, polegającego mianowicie na udzielaniu zabezpieczonych kredytów przy stosowaniu istotnie niepewnych wycen, na oparte na przepływach oceny zdolności kredytobiorców do obsługi zadłużenia. Zarządzanie ryzykiem jest zasadniczym elementem procesu zarządzania Citadele banka. Zarządzanie ryzykiem w ramach Citadele banka podlega kontroli ze strony niezależnej jednostki. Dodatkowo Rada Nadzorcza Citadele banka uczestniczy w nadzorowaniu zarządzania ryzykiem, a jeden z jej członków odpowiada za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem, kontrolę wewnętrzną i zgodność z przepisami i standardami. Dla Rady Nadzorczej sporządzane są miesięczne sprawozdania dotyczące ryzyka, które zawierają uaktualnione informacje o ryzyku kredytowym i zachowaniu zgodności z wymogami w ramach banku.

- (40) Zmniejszony bilans skupiony na głównych segmentach: Główna część działalności Citadele banka będzie prowadzona w państwach bałtyckich, a kadra zarządzająca będzie się skupiała na przywróceniu rentowności Citadele banka w tym regionie. Portfel niezagrożonych kredytów z terenu WNP niezwiązanych z działalnością główną zostanie przeniesiony do Citadele banka, ale zostanie sprzedany w terminie do [...]. Dzięki skoncentrowaniu się na działalności głównej oraz istotnemu zmniejszeniu wielkości aktywnego bilansu Citadele banka osiągnie trwałą rentowność.
- (41) Stabilizacja poziomu płynności: Strategia Citadele banka polega na wypracowaniu trwałego modelu opartego na finansowaniu o niskim ryzyku poprzez zmniejszenie zależności od finansowania hurtowego, wydłużenie okresów zapadalności oraz zróżnicowanie źródeł finansowania przez zwiększenie odsetka lokat klienckich o dłuższym terminie w bazie finansowania Citadele banka. Depozyty w Citadele banka nie podlegają ograniczeniom w zakresie wycofywania depozytów nałożonym przez łotewski organ regulacji.
- (42) Przywrócenie rentowności w głównym segmencie do 2011 r.: Citadele banka planuje zmniejszyć koszty administracyjne i wydatki pracownicze oraz pozostałe koszty administracyjne. Koszty administracyjne Parex banka zmniejszono już o 39 %, co odpowiada 32 mln LVL w 2009 r. Przewiduje się, że relacja koszty/dochody w przypadku Citadele banka zmniejszy się jeszcze bardziej i będzie wynosiła [między 35 a 55] % w 2014 r. Zmniejszenie to będzie osiągnięte poprzez [...] ograniczenia wydatków pracowniczych oraz zrewidowanie różnych procesów zachodzących w ramach Citadele banka. W celu ograniczenia kosztów operacyjnych i osiągnięcia stabilności finansowej Citadele banka będzie kontynuował działania zapoczątkowane już przez Parex banka zmierzające do odbudowania struktury kosztów poprzez optymalizację sieci oddziałów, [...] oraz inne środki oszczędnościowe. Ograniczanie kosztów będzie uzupełnione różnymi inicjatywami służącymi wzrostowi dochodów i skoncentrowaniem się na wysokiej jakości zarządzania aktywami w celu zwiększenia stopy zwrotu z kapitału własnego (zwanej dalej „ROE”).

⁽¹⁴⁾ Działalność związana z zarządzaniem majątkiem składa się z segmentu zarządzania kapitałem prywatnym Citadele banka, spółek zależnych zarządzających aktywami oraz AP Anlage & Privatbank AG z siedzibą w Szwajcarii.

Prognozy finansowe

- (43) Zgodnie z prognozami zawartymi w ostatecznym planie restrukturyzacji, w scenariuszu bazowym Citadele banka odzyskałby rentowność już w 2011 r., a trwałą poprawę wyników osiągnąłby w 2015 r. W 2014 r. Citadele banka osiągnąłby ROE na poziomie [między 18 a 28] %. Tabela 3 przedstawia główne finansowe wskaźniki wynikowe Citadele banka za okres 2010–2014. Efekty działań restrukturyzacyjnych przeprowadzonych przez kierownictwo banku są widoczne w głównych wskaźnikach za rok 2014, dla którego relacja koszty/dochody wynosi [między 35 a 55] %, a ROE [między 18 a 28] %. W 2015 r. ma powstać solidniejsza struktura kapitałowa ze wskaźnikiem kapitał własny/aktywa ogółem na poziomie [między 8 a 14] %.

Tabela 3

Główne finansowe wskaźniki wynikowe Citadele banka w latach 2010–2014, scenariusz bazowy

	sierpień- grudzień 2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Analiza kosztów					
Wydatki operacyjne/dochód ogółem	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %	[35-55] %
Utrata wartości/kredyty netto	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %	[1-3] %
Rentowność					
Dochód (strata) netto, w mln LVL	[strata]	[zysk]	[zysk]	[zysk]	[zysk]
ROE	[—] %	[...] %	[...] %	[...] %	[18-28] %
Bilans					
Aktywa ogółem (w mln LVL)	[...]	[...]	[...]	[...]	[1,400-1,650]
Depozyty/aktywa ogółem	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %
Kredyty/depozyty klientów	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %	[50-80] %
Kapitał własny/aktywa ogółem	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %	[9-13] %
CAR	[10–14] %	[11–15] %	[12–16] %	[14–19] %	[16–20] %

- (44) W scenariuszu pesymistycznym Citadele banka powróci do rentowności w 2013 r., a dalszą poprawę wyników osiągnie w 2014 r. W 2014 r. bank osiągnie ROE na poziomie [> 0] %⁽¹⁵⁾. Plan pokazuje, że w scenariuszu pesymistycznym wskaźniki kapitałowe dla Citadele banka i całej skonsolidowanej grupy utrzymują się znacznie powyżej ustawowych wymogów minimalnych. Tabela 4 przedstawia główne finansowe wskaźniki wynikowe Citadele banka za okres 2010–2014 w scenariuszu pesymistycznym.

Tabela 4

Główne finansowe wskaźniki wynikowe Citadele banka w latach 2010–2014, scenariusz pesymistyczny

	sierpień- grudzień 2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Analiza kosztów					
Wydatki operacyjne/dochód ogółem	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %	[45-60] %
Rentowność					
Dochód (strata) netto, w mln LVL	[strata]	[strata]	[strata]	[zysk]	[zysk]
ROE		—		[...] %	[> 0] %

⁽¹⁵⁾ Powodem stosunkowo wysokiego ROE w scenariuszu pesymistycznym jest to, że w takim scenariuszu kapitał własny jest mniejszy z powodu strat pomniejszających bazę kapitałową w latach poprzedzających.

	sierpień- grudzień 2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Bilans					
Kredyty/depozyty klientów	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %	[40-60] %
CAR	[> 8] %	[> 8] %	[> 8] %	[> 8] %	[> 8] %

- (45) Zgodnie z wynikami testów warunków skrajnych przeprowadzonych w odniesieniu do Citadele banku (zob. tabela 5) przez Łotewski Bank Centralny nie będą potrzebne żadne dodatkowe środki kapitałowe, aby spełnić minimalne wymogi kapitałowe na koniec 2015 r. przy współczynniku adekwatności kapitałowej na poziomie [> 8 %].

Tabela 5

Wyniki testów warunków skrajnych w odniesieniu do Citadele banku

Nowy bank	Scenariusz bazowy		
	Potrzebne dodatkowe rezerwy, w mln LVL	Potrzebny dodatkowy kapitał, w mln LVL	CAR, %
2010	[...]	[...]	[...]
2011	[...]	[...]	[...]
2012	[...]	[...]	[...]
2013	[...]	[...]	[...]
2014	[...]	[...]	[...]

Parex banka po podziale

- (46) Po podziale Parex banku (w tym jego spółki zależne) będzie w [...]. W latach 2010–2017 sprzeda i zbędzie wszystkie swoje aktywa. Głównym zadaniem Parex banku będzie odzyskanie jak największej ilości scedowanych mu aktywów w okresie istnienia banku, który na potrzeby prognozy ustalono na osiem lat. Tym sposobem Parex banku uniknie konieczności gwałtownej wyprzedaży portfela oraz pośpiesznej realizacji zabezpieczeń. Parex banku będzie się koncentrował na rozwiązaniu kwestii kredytów zagrożonych oraz przejętych już nieruchomości. Dlatego też działalność Parex banku będzie się skupiała na prowadzeniu procedur odzyskiwania aktywów, a następnie zarządzaniu aktywami i ich możliwie szybkiej sprzedaży w sposób zorganizowany i na rozsądnych warunkach.
- (47) Po podziale ani Parex banku ani jego spółki zależne nie będą się angażować w nową działalność gospodarczą, jeżeli nie będzie to konieczne ze względu na jego podstawowe zadanie polegające na zarządzaniu przeniesionymi aktywami i sprzedaży ich. W szczególności Parex banku zaprzestanie udzielania nowych kredytów. Ze względów administracyjnych (sprzedażowych) może jednak rozdzielać niektóre aktywa między oddzielne spółki zależne.
- (48) Jeżeli chodzi o finansowanie spółek leasingowych z terenu WNP, Parex banku podejmie starania zmierzające do sprzedania tych przedsiębiorstw. Jak wspomniano powyżej, nie będą udzielane żadne nowe kredyty, w tym transakcje leasingowe, a jeżeli nie znajdą się kupcy, istniejące portfele leasingowe zostaną w całości zlikwidowane w terminie do [...]. Znaczącą część portfeli leasingowych stanowią [...].
- (49) Oczekuje się, że działania te doprowadzą łącznie do przyływu płynności do Parex banku, dzięki czemu bank zacznie zwracać depozyty państwu. Jednakże kapitał zainwestowany w bank nie zostanie zwrócony państwu, na podstawie prognoz finansowych.
- (50) Plan restrukturyzacji przewiduje, że Parex banku zachowa zgodność z wymogami kapitałowymi jedynie do [...].

Inne środki ujęte w planie restrukturyzacji dotyczące kwestii konkurencji i podziału obciążeń

- (51) Parex banku doświadczył utrzymującego się masowego wycofywania depozytów z banku. W konsekwencji baza depozytowa jest obecnie znacznie mniejsza niż przed kryzysem. Akcja kredytowa również została znacznie ograniczona ze względu na brak finansowania.

Władze łotewskie zobowiązały się do ograniczenia operacji kredytowych i depozytowych Citadele banku w odpowiednich segmentach geograficznych (zob. sekcja 2.5 poniżej). Ograniczenie w zakresie operacji kredytowych i depozytowych uniemożliwi zwiększenie ograniczonej już obecności na rynku o więcej niż [między 9 a 13] % w skali roku.

- (52) Plan restrukturyzacji przewiduje ograniczenie działalności Citadele banku w porównaniu ze skalą działania Parex banku sprzed kryzysu. Ograniczenie to zostanie częściowo zrealizowane poprzez zbycie niektórych aktywów (niezagrożonych kredytów z terenu WNP oraz działalności związanej z zarządzaniem majątkiem, w przypadku oddzielnej sprzedaży z Citadele banku). Ponadto Łotwa zobowiązała się do sprywatyzowania Citadele banku w terminie do dnia 31 grudnia 2014 r.
- (53) W wyniku nacjonalizacji byli akcjonariusze większościowi Parex banku zostali usunięci ze spółki (zob. motyw 13). W konsekwencji późniejszego dokapitalizowania Parex banku przez państwo oraz EBOR nastąpiło rozmycie akcjonariatu mniejszościowego (z poprzedniego poziomu 15,2 % do 3,7 % na dzień 7 lipca 2010 r.).

2.4. ŚRODKI POMOCY NA RESTRUKTURYZACJĘ

- (54) W ostatecznym planie restrukturyzacji wskazuje się, że istniejąca pomoc na ratowanie będzie przedłużona na okres restrukturyzacji i podzielona między nowo utworzony bank, Citadele banku, i Parex banku. Oprócz już przyznanej pomocy planuje się udzielenie pewnej kwoty dodatkowej pomocy państwa.

Wsparcie płynności

- (55) Planowane wsparcie płynności w formie depozytów państwa dla Citadele banku i Parex banku nie przekroczy kwoty 1,5 mld LVL, która została zatwierdzona jako maksymalna pomoc na ratowanie w formie instrumentów wsparcia płynności dla Parex banku przed podziałem⁽¹⁶⁾. W przypadku scenariusza bazowego i scenariusza pesymistycznego depozyty państwowe w Citadele banku powinny zostać spłacone do 2012 r. W scenariuszu optymistycznym depozyty państwowe powinny być w całości spłacone do 2011 r. Depozyty państwowe w Parex banku pozostają niespłacone na koniec okresu restrukturyzacji w scenariuszu bazowym i scenariuszu pesymistycznym. Niespłacone kwoty wahają się od [0–100] mln EUR (w scenariuszu bazowym) do [100–200] mln LVL (w scenariuszu pesymistycznym). Spłata może nastąpić wcześniej w przypadku sprzedaży beneficjentów lub ich aktywów. W tabeli 6 pokazano niespłacone salda w różnych scenariuszach.

Tabela 6

Państwowe środki wsparcia płynności (niespłacone salda na koniec roku)

Citadele banku

(w mln LVL)

	1.8.10	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13	31.12.14
Scenariusz bazowy	131	143	36	0	—	—
Scenariusz optymistyczny	131	143	—	—	—	—
Scenariusz pesymistyczny	131	143	36	0	—	—

Parex banku

(w mln LVL)

	1.8.10	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13	31.12.14	31.12.15	31.12.16	31.12.17
Scenariusz bazowy	[400–550]	[400–550]	[400–550]	[250–400]	[250–400]	[150–400]	[150–400]	[100–250]	[0–100]
Scenariusz optymistyczny	[400–550]	[400–550]	[400–550]	[250–400]	[250–400]	[150–400]	[150–400]	[100–250]	0
Scenariusz pesymistyczny	[400–550]	[400–550]	[400–550]	[250–400]	[250–400]	[150–400]	[150–400]	[100–250]	[100–200]

⁽¹⁶⁾ Zob. pierwsza decyzja w sprawie ratowania banku i druga decyzja w sprawie ratowania banku.

- (56) Wynagrodzenie za środki wsparcia płynności ustalono w drugiej decyzji w sprawie ratowania banku na podstawie zaleceń Europejskiego Banku Centralnego z dnia 20 października 2008 r. dotyczących rządowych gwarancji długów bankowych. Zgodnie z planem restrukturyzacji stawki wynagrodzenia w odniesieniu do Citadele banku i Parex banku będą ustalone jako koszty finansowania państwowego⁽¹⁷⁾ plus dodatkowa opłata w wysokości 50 punktów bazowych. Ponadto w przypadku Citadele banku wprowadzona zostanie opłata motywacyjna; począwszy od kwietnia 2011 r. opłata ta będzie zwiększana o wartość do 15 punktów bazowych kwartalnie, co ma stanowić zachętę dla banku do refinansowania swojej działalności na rynku.
- (57) W tabeli 7 przedstawiono prognozowany koszt wsparcia płynności przez państwo w porównaniu z kosztem depozytów klientów w Citadele banku.

Tabela 7

Koszt depozytów państwowych w Citadele banku w porównaniu z kosztem depozytów klientów

(w %)

	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Koszt instrumentów wsparcia płynności	9,6	5,4	6,5	7,9
Koszt depozytów klientów	[...]	[...]	[...]	[...]

Gwarancje

- (58) Po podziale istniejące gwarancje na rzecz konsorcjalnych kredytodawców Parex banku, zatwierdzone w ramach pierwszej decyzji w sprawie ratowania banku i drugiej decyzji w sprawie ratowania banku, pozostaną w Parex banku wraz z kredytami konsorcjalnymi. W planie restrukturyzacji przewiduje się, że gwarancje te wygasną do dnia 31 grudnia 2011 r., a rząd nie będzie musiał realizować swoich gwarancji.
- (59) W marcu 2010 r. Parex banku podpisał umowę z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (zwanym dalej „EBI”), który zapewni linię kredytową w kwocie do 100 mln EUR na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw. Linia kredytowa ma być przeniesiona do Citadele banku. EBI wymaga gwarancji państwowej na te środki finansowe, do czasu gdy Citadele banku będzie mieć niski rating inwestycyjny.
- (60) Citadele banku może również potrzebować dodatkowych państwowych gwarancji lub instrumentów wsparcia płynności w kwocie do 88 mln LVL (126 mln EUR) w odniesieniu do niespłaconych euroobligacji, które wygasają w maju 2011 r.
- (61) Cena gwarancji państwowej jest ceną zatwierdzoną w drugiej decyzji w sprawie ratowania banku⁽¹⁸⁾. Jeżeli chodzi o cenę ewentualnych dodatkowych gwarancji państwowych ujętych w planie restrukturyzacji, punktem odniesienia dla niej będzie cena istniejącej gwarancji państwowej (1,048 %) powiększona o dodatkową opłatę w wysokości 12,5 punktu bazowego, która zostanie wprowadzona i będzie powiększana o 12,5 punktu bazowego z końcem każdego kwartału.

*Dokapitalizowanie**Kapitał warstwy 1*

- (62) W planie restrukturyzacji zakłada się, że kapitał własny (warstwy 1) wprowadzony już do Parex banku w okresie ratowania banku pozostanie w Parex banku.
- (63) Zgodnie z planem restrukturyzacji nie będą konieczne żadne dodatkowe środki kapitałowe od państwa z wyjątkiem:
- dokapitalizowania w kwocie 103 mln LVL poprzez konwersję depozytów państwowych w kapitał własny Citadele banku w momencie podziału. Wynagrodzenie za ten kapitał zostanie pozyskane poprzez sprzedaż Citadele banku, którą Łotwa zobowiązała się przeprowadzić do końca 2014 r.;
 - oraz dokapitalizowania poprzez konwersję niektórych depozytów państwowych oraz odsetek od tych depozytów w Parex banku w latach 2010–2013 do maksymalnej kwoty 210,7 mln LVL w scenariuszu bazowym i 218,7 mln LVL w scenariuszu pesymistycznym. Przewiduje się, że Parex

⁽¹⁷⁾ Koszt finansowania państwowego w przypadku depozytów w EUR będzie ustalony jako suma stopy bazowej dla krótkoterminowych instrumentów o zmiennym oprocentowaniu, której odpowiada stopa EURIBOR/EUR mid-SWAP dla odpowiedniego terminu, oraz stałej marży obliczanej jako średnia ważona marża z tytułu ryzyka kredytowego naliczana ponad wartość benchmarkową stopy EURIBOR/mid-swap dla skarbowych instrumentów dłużnych w okresie poprzednich sześciu miesięcy kalendarzowych, co stanowi faktyczne koszty finansowania rządu centralnego; w przypadku depozytów w LVL koszt ten będzie ustalony jako rentowność ostatnio emitowanych krajowych papierów lub obligacji skarbowych. W każdym razie stała marża nie powinna być niższa niż w przypadku ostatnio zaciąganych przez bank pożyczek publicznych: emisji długu lub kredytów konsorcjalnych realizowanych przez bank na rynkach pieniężnych i kapitałowych (obecnie wynosi ona 3,5 %, co wynika z uwzględnienia wstępnej marży przy stopie dwuletniego EUR mid-SWAP w odniesieniu do papierów wystawionych przez bank).

⁽¹⁸⁾ Zob. druga decyzja w sprawie ratowania banku, motyw 15.

banka będzie płacił odsetki w wysokości [...] % rocznie od depozytów państwowych skapitalizowanych po podziale do dnia 31 grudnia 2013 r. Począwszy od roku 2014 skapitalizowane depozyty państwowe będą zaliczane w poczet rachunku zysków/strat na poziomie [...] %.

- (64) W tabelach 8 i 9 przedstawiono odpowiednie kwoty kapitału warstwy 1, które państwo przekaże Parex banka w ramach różnych scenariuszy.

Tabela 8

Prognozowana kapitalizacja depozytów państwowych w Parex banka

(w mln LVL)

	31.7.10	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13	31.12.14	31.12.15	31.12.16	31.12.17
Scenariusz bazowy	—	—	[10-30]	[30-60]	[0-20]	—	—	—	—
Scenariusz optymistyczny	—	—	[10-30]	[30-60]	[0-20]	—	—	—	—
Scenariusz pesymistyczny	—	—	[10-30]	[30-60]	[0-20]	—	—	—	—

Tabela 9

Odroczone/skapitalizowane odsetki od środków skarbu państwa w Parex banka

(w mln LVL)

	31.7.10	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13	31.12.14	31.12.15	31.12.16	31.12.17
Scenariusz bazowy	—	[0-10]	[20-40]	[20-40]	[20-40]	—	—	—	—
Scenariusz optymistyczny	—	[0-10]	[20-40]	[20-40]	[20-40]	—	—	—	—
Scenariusz pesymistyczny	—	[0-10]	[20-40]	[20-40]	[20-40]	—	—	—	—

- (65) Łotwa zobowiązała się, że maksymalna całkowita kwota kapitału przekazanego do Parex banka nie może przekroczyć 218,7 mln LVL i że nie przekaże Parex banka bezpośrednio lub pośrednio żadnych kolejnych środków kapitałowych w jakiegokolwiek formie po końcu [...].
- (66) W tabeli 10 przedstawiono prognozowaną spłatę przez Parex banka kwoty głównej depozytów państwowych oraz odsetek od nich.

Tabela 10

Prognozowana spłata kwoty głównej depozytów państwowych i odsetek przez Parex banka

(w mln LVL)

	Scenariusz bazowy	Scenariusz pesymistyczny
Spłata kwoty głównej depozytów państwowych	[...]	[...]
Spłata odsetek od depozytów państwowych	[...]	[...]
Łącznie	[...]	[...]

Kapitał warstwy 2

- (67) Pomoc na ratowanie w formie podporządkowanego kapitału pożyczkowego (kapitału warstwy 2) zostanie przekazana Citadele banka. Kwota wynagrodzenia została ustalona w drugiej decyzji w sprawie ratowania banku i w trzeciej decyzji w sprawie ratowania banku⁽¹⁹⁾ na podstawie zaleceń Europejskiego Banku Centralnego z dnia 20 listopada 2008 r. dotyczących wyceny instrumentów polegających na dokapitalizowaniu. W grudniu 2009 r. stała stopa oprocentowania pożyczek podporządkowanych wynosiła [...] %, a po lutym 2010 r. została podniesiona do [...] %.

⁽¹⁹⁾ Zob. druga decyzja w sprawie ratowania banku, motyw 38, oraz trzecia decyzja w sprawie ratowania banku, motyw 13.

- (68) Państwo nie przekazało ani nie przekaze Parex banka żadnego kapitału warstwy 2 ani w momencie podziału ani po podziale.

Środki na rzecz ratowania aktywów

- (69) Jak opisano w motywach 27–32, niektóre aktywa zostaną przeniesione z Parex banka do Citadele banka, a Citadele banka będzie kontynuował część działalności Parex banka, podczas gdy w Parex banka pozostaną aktywa zagrożone i niezwiązane z działalnością główną. Jeżeli chodzi o wartość aktywów pozostających w Parex banka, ostrożna wycena oparta na scenariuszu pesymistycznym wskazuje straty państwa w wysokości [200–400] mln LVL, natomiast w scenariuszu bazowym straty wynoszą [50–300] LVL. Straty te odpowiadają około [20–50] % wartości księgowej aktywów (równej 814 mln LVL) w scenariuszu pesymistycznym oraz około [...] % w scenariuszu bazowym. Jeżeli uwzględnić kwoty tworzonych rezerw, obniżka wartości nominalnej aktywów byłaby jeszcze większa.
- (70) W tabeli 11 przedstawiono odpowiednie szacunkowe kwoty niespłaconych zobowiązań i utraconego kapitału własnego państwa po likwidacji aktywów w Parex banka.

Tabela 11

Niespłacone zobowiązania i utracony kapitał własny państwa po likwidacji aktywów w Parex banka

(w mln LVL)

Scenariusz bazowy	
Niespłacone depozyty państwowe	[0–100]
Dokapitalizowanie przez państwo	[...]
Ogółem	[50–300]
Scenariusz pesymistyczny	
Niespłacone depozyty państwowe	[100–200]
Dokapitalizowanie przez państwo	[...]
Ogółem	[200–400]

2.5. ZOBOWIĄZANIA PODJĘTE PRZEZ ŁOTWĘ

- (71) Aby Komisja mogła uznać pomoc na restrukturyzację dla Citadele banka i Parex banka za zgodną z rynkiem wewnętrznym, dnia 3 września 2010 r. Łotwa przedłożyła dokument „Zobowiązania wobec Komisji Europejskiej”, podpisany przez Łotwę, Citadele banka i Parex banka, zawierający zobowiązania mające na celu zapewnienie pełnego wdrożenia planu restrukturyzacji i ograniczenie zakłóceń konkurencji wynikających z pomocy na restrukturyzację (zwany dalej „zobowiązaniami”). Poniżej opisano główne zobowiązania.

2.5.1. ZOBOWIĄZANIA DOTYCZĄCE CITADELE BANKA

- (72) Zobowiązanie do zbycia kredytów z terenu WNP. Citadele banka zbywa lub powierza zbycie kredytów z terenu WNP w terminie do [...] na rzecz nabywcy i na warunkach sprzedaży zatwierdzonych przez Komisję. W celu przeprowadzenia transakcji zbycia Citadele banka znajduje nabywcę i zawiera ostateczną wiążącą umowę kupna-sprzedaży dotyczącą sprzedaży kredytów z terenu WNP nie później niż do [...]. Jeżeli Citadele banka nie zawrze takiej umowy we wskazanym terminie, wówczas udziela powiernikowi ds. zbycia wyłącznego

mandatu do sprzedaży kredytów z terenu WNP w terminie do [...].

- (73) Zobowiązanie do zbycia działalności związanej z zarządzaniem majątkiem. Działalność związana z zarządzaniem majątkiem zostaje sprzedana w terminie do [...], na zasadzie kontynuacji działalności, na rzecz nabywcy i na warunkach sprzedaży zatwierdzonych przez Komisję. W tym celu nie później niż do [...]:

- Łotwa musi znaleźć nabywcę i zawrzeć ostateczną wiążącą umowę kupna-sprzedaży dotyczącą sprzedaży 100 % swoich akcji w Citadele banka, w tym działalności związanej z zarządzaniem majątkiem; lub
- Citadele banka musi znaleźć nabywcę i zawrzeć ostateczną wiążącą umowę kupna-sprzedaży dotyczącą sprzedaży działalności związanej z zarządzaniem majątkiem wydzielonej z reszty Citadele banka.

Jeżeli działalność związana z zarządzaniem majątkiem nie zostanie zbyta, wraz z Citadele banka lub oddzielnie, w terminie do [...], Citadele banka udziela powiernikowi ds. zbycia wyłącznego mandatu do sprzedaży działalności związanej z zarządzaniem majątkiem wydzielonej z reszty Citadele banka w terminie do [...].

- (74) Utrzymanie rentowności, zbywalności i konkurencyjności. Do czasu ukończenia sprzedaży działalności związanej z zarządzaniem majątkiem Citadele banka utrzymuje rentowność, zbywalność i konkurencyjność działalności związanej z zarządzaniem majątkiem zgodnie z dobrą praktyką biznesową oraz minimalizuje w miarę możliwości wszelkie ryzyko utraty jej konkurencyjności.
- (75) Obowiązek utrzymania rozdzielności. Do czasu ukończenia sprzedaży działalności związanej z zarządzaniem majątkiem Citadele banka utrzymuje rozdzielność działalności związanej z zarządzaniem majątkiem od działalności, które zachowuje, oraz dopilnowuje, aby główni pracownicy działalności związanej z zarządzaniem majątkiem nie mieli związku z jakąkolwiek częścią zachowanej działalności i *vice versa*. Citadele banka wyznacza menadżera ds. utrzymania rozdzielności, który zajmuje się prowadzeniem działalności związanej z zarządzaniem majątkiem pod nadzorem powiernika monitorującego. Menadżer ds. utrzymania rozdzielności zarządza działalnością związaną z zarządzaniem majątkiem niezależnie oraz w najlepiej pojętym interesie tej działalności w celu zapewnienia jej nieprzerwanej rentowności, zbywalności i konkurencyjności oraz jej niezależności od działalności zachowanej przez Citadele banka.
- (76) Zobowiązanie do zbycia Citadele banka. Łotwa zbywa lub powierza zbycie Citadele banka w terminie do dnia

31 grudnia 2015 r. na rzecz nabywcy i na warunkach sprzedaży zatwierdzonych przez Komisję. W celu przeprowadzenia transakcji zbycia Łotwa znajduje nabywcę i zawiera ostateczną wiążącą umowę kupna-sprzedaży dotyczącą sprzedaży Citadele banka nie później niż do dnia 31 grudnia 2014 r. W celu wykonania niniejszego zobowiązania Łotwa musi sprzedać wszystkie akcje będące w jej bezpośrednim lub pośrednim posiadaniu (w tym poprzez przedsiębiorstwa publiczne) w Citadele banka. Jeżeli Łotwa nie zawrze takiej umowy w terminie do dnia 31 grudnia 2014 r., wówczas Łotwa udziela powiernikowi ds. zbycia wyłącznego mandatu do sprzedaży Citadele banka w terminie do 31 grudnia 2015 r.

- (77) Ograniczenia w zakresie nowych kredytów i depozytów w państwach bałtyckich. Na Łotwie, Litwie i w Estonii Citadele banka i przedsiębiorstwa z nim powiązane wprowadzają ograniczenia w zakresie:
- a) nowych kredytów brutto w ujęciu wolumenów i udziałów w rynku kredytów w odniesieniu do całkowitego portfela kredytowego Citadele banka i AB „Citadele” bankas ⁽²⁰⁾; oraz
- b) depozytów w ujęciu zarówno wolumenów, jak i udziałów w rynku,
- do maksymalnych dopuszczalnych kwot podanych w tabelach 12–17.

Rynek łotewski

Tabela 12

Ograniczenia w zakresie kredytów na Łotwie

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nowe kredyty brutto w ramach działalności głównej (w mln LVL)	[28–40]	[115–165]	[120–175]	[130–190]	[145–210]	[160–230]
Udział w rynku kredytów w ramach działalności głównej (bez kredytów z terenu WNP) w ujęciu udziału portfela kredytów w całkowitej ilości kredytów na Łotwie (%)	[< 5] %	[< 6] %	[< 6] %	[< 6] %	[< 7] %	[< 7] %
Nowe kredyty brutto w ramach segmentu zarządzania kapitałem prywatnym (ZKP) ⁽¹⁾ (w mln LVL)	[0–4]	[9–13]	[9,5–14]	[10–15]	[11–17]	[12,5–18]

⁽¹⁾ Zob. przypis 14.

Tabela 13

Ograniczenia w zakresie depozytów na Łotwie

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Depozyty w ramach działalności głównej (bez depozytów w ramach segmentu ZKP) (w mln LVL)	[550–790]	[600–860]	[660–950]	[720–1045]	[795–1150]	[875–1260]
Udział w rynku depozytów w ramach działalności głównej (%)	[< 7] %	[< 8] %	[< 8] %	[< 8] %	[< 8] %	[< 8] %

⁽²⁰⁾ Litewska spółka zależna Citadele banka.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Depozyty w ramach segmentu ZKP (w mln LVL)	[340–490]	[405–585]	[375–540]	[410–590]	[440–630]	[475–685]
Udziały w rynku depozytów w ramach segmentu ZKP (%)	[< 5] %	[< 5] %	[< 5] %	[< 5] %	[< 5] %	[< 5] %

Rynek litewski

Tabela 14

Ograniczenia w zakresie kredytów na Litwie

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nowe kredyty brutto (w mln LVL)	[19–27]	[36,5–53]	[40–58]	[44–63]	[48–70]	[53–76]
Udział w rynku w ujęciu udziału portfela kredytów w całkowitej ilości kredytów na Litwie (%)	[< 2,5] %	[< 2,5] %	[< 2,5] %	[< 3] %	[< 3] %	[< 3] %

Tabela 15

Ograniczenia w zakresie całkowitej wartości depozytów na Litwie

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Całkowita wartość depozytów (w mln LVL)	[115–170]	[130–185]	[140–205]	[155–225]	[170–245]	[190–270]
Udział w rynku (%)	[< 3] %	[< 3] %	[< 3] %	[< 4] %	[< 4] %	[< 4] %

Rynek estoński

Tabela 16

Ograniczenia w zakresie kredytów w Estonii

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nowe kredyty brutto (w mln LVL)	[3,2–4,6]	[7–10]	[7,6–11]	[8–12]	[9–13]	[10–14]
Udział w rynku w ujęciu udziału portfela kredytów w całkowitej ilości kredytów w Estonii (%)	[< 1,5] %	[< 1,5] %	[< 1,5] %	[< 1,5] %	[< 1,5] %	[< 1,5] %

Tabela 17

Ograniczenia w zakresie całkowitej wartości depozytów w Estonii

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Całkowita wartość depozytów (w mln LVL)	[85–125]	[95–135]	[105–150]	[115–165]	[125–180]	[135–195]
Udział w rynku (%)	[< 1] %	[< 1,5] %	[< 2,5] %	[< 2,5] %	[< 2,5] %	[< 2,5] %

- (78) Ograniczenia w zakresie depozytów w przypadku oddziału niemieckiego i oddziału szwedzkiego. Citadele banka wprowadza ograniczenia w zakresie depozytów w oddziale niemieckim i w oddziale szwedzkim w ujęciu zarówno wolumenów, jak i odpowiednich udziałów w rynku, do maksymalnych dopuszczalnych kwot podanych w tabelach 18 i 19.

Tabela 18

Ograniczenia w zakresie całkowitej wartości depozytów w odniesieniu do oddziału niemieckiego

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Całkowita wartość depozytów (w mln LVL)	[47–69]	[50–75]	[60–85]	[65–90]	[70–100]	[80–110]
Udział w rynku (%)	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %

Tabela 19

Ograniczenia w zakresie całkowitej wartości depozytów w odniesieniu do oddziału szwedzkiego

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Całkowita wartość depozytów (w mln LVL)	[35–50]	[40–55]	[40–60]	[45–70]	[50–75]	[55–80]
Udział w rynku (%)	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %

- (79) Niezwiększanie liczby oddziałów. Citadele banka nie może zwiększać łącznej liczby oddziałów. Nie uniemożliwia to jednak Citadele banka przemieszczania niektórych swoich oddziałów.
- (80) Zobowiązania, o których mowa w motywach 77–79, mają zastosowanie do czasu pełnej spłaty pomocy państwa w postaci instrumentów wsparcia płynności przekazanych na rzecz Citadele banka przez Łotwę oraz ukończenia sprzedaży Citadele banka, a przynajmniej do [...]. Jeżeli działalność związana z zarządzaniem majątkiem zostanie sprzedana oddzielnie od reszty Citadele banka, ograniczenia w zakresie kredytów i depozytów w ramach segmentu ZKP (części działalności związanej z zarządzaniem majątkiem), o których mowa w motywie 77, przestają obowiązywać po ukończeniu oddzielnej sprzedaży działalności związanej z zarządzaniem majątkiem.
- (81) Wynagrodzenie tytułem środków na rzecz ratowania aktywów. Citadele banka musi zapłacić Łotwie wynagrodzenie za środki na rzecz ratowania aktywów do kwoty szacowanych strat Łotwy w scenariuszu pesymistycznym, równych sumie instrumentów wsparcia płynności przekazanych przez Łotwę, które mogą potencjalnie zostać utracone na koniec upływniania aktywów ([100–200] mln LVL), i prognozowanego całkowitego kapitału przekazanego Parex banka od daty przeniesienia ([...] mln LVL). Wynagrodzenie zalicza się w poczet kosztów w rachunku zysków i strat, tj. przed określeniem rocznego dochodu netto. Wynagrodzenie powinno być wypłacane każdego roku, w którym współczynnik adekwatności kapitałowej Citadele banka w ujęciu indywidualnym nie jest niższy niż 12 %, a współczynnik adekwatności kapitałowej na poziomie grupy nie jest niższy niż 8 %, pod warunkiem że odpowiednia kwota nie skutkuje wykazaniem przez Citadele banka strat w danym roku. To zobowiązanie ma zastosowanie do czasu ukończenia sprzedaży Citadele banka.
- (82) Zakaz przejęć. Citadele banka nie może przejmować instytucji finansowych i niefinansowych do czasu pełnej spłaty pomocy na restrukturyzację w postaci instrumentów wsparcia płynności przekazanych na rzecz Citadele banka przez Łotwę oraz ukończenia sprzedaży Citadele banka.
- (83) Nieudzielanie nowych kredytów na terenie WNP. Do czasu ukończenia sprzedaży kredytów z terenu WNP Citadele banka nie może udzielać żadnych nowych kredytów klientom z krajów WNP ani klientom, których ostateczni beneficjenci pochodzą z krajów WNP. Citadele banka i przedsiębiorstwa z nim powiązane mogą wypłacać środki pieniężne tylko w przypadku gdy formalną umowę kredytu podpisano przed datą przeniesienia. Citadele banka zaprzestaje dalszych płatności z tytułu istniejących kredytów, z wyjątkiem sytuacji, w których jest to konieczne do utrzymania lub zwiększenia prawdopodobieństwa, że Citadele banka lub przedsiębiorstwa z nim powiązane uzyskają spłatę niespłaconych kredytów. Ponadto takie płatności muszą być ograniczone do maksymalnego poziomu 2 % portfela kredytów z roku poprzedniego.
- 2.5.2. ZOBOWIĄZANIA DOTYCZĄCE PAREX BANKA
- (84) Niepodejmowanie nowej działalności. Parex banka i przedsiębiorstwa z nim powiązane nie mogą angażować się w żadne nowe działania, które nie są konieczne z punktu widzenia jego głównego zadania polegającego na zarządzaniu aktywami, a następnie ich sprzedaży.

- (85) Parex banka i przedsiębiorstwa z nim powiązane zaprzestają:
- udzielania jakichkolwiek nowych kredytów klientom korporacyjnym lub prywatnym, w tym kredytów leasingowych. Parex banka i przedsiębiorstwa z nim powiązane będą mogły wypłacać środki pieniężne jedynie w przypadku gdy formalną umowę kredytu podpisano przed datą przeniesienia lub gdy nie ma nowych środków, a kredyt udzielany jest na restrukturyzację kredytu powiązanego z aktywami na restrukturyzację. Parex banka będzie miał możliwość udzielania nowych pożyczek na rzecz przedsiębiorstw z nim powiązanych w celu zarządzania przejętymi zabezpieczeniami;
 - udzielania dalszych płatności z tytułu istniejących kredytów, z wyjątkiem sytuacji, w których jest to konieczne do utrzymania lub zwiększenia prawdopodobieństwa, że Parex banka lub przedsiębiorstwa z nim powiązane uzyskają spłatę niespłaconych kredytów oraz w przypadku gdy dalsza płatność jest konieczna do sfinansowania remontów i udoskonalień mających istotne znaczenie dla konstrukcyjnej integralności zabezpieczonego majątku. Ponadto takie płatności muszą być ograniczone do maksymalnego poziomu 5 % portfela kredytów z roku poprzedniego;
 - pozyskiwania jakichkolwiek nowych depozytów od ludności.
- (86) Parex banka i przedsiębiorstwa z nim powiązane likwidują lub zbywają całość działalności leasingowej w terminie do [...].
- (87) Całkowita maksymalna kwota kapitału przekazanego przez Łotwę na rzecz Parex banka bezpośrednio lub pośrednio, w dowolnej formie nie może przekroczyć 218,7 mln LVL. Łotwa nie przekazuje na rzecz Parex banka dalszych środków kapitałowych bezpośrednio ani pośrednio, w dowolnej formie po dniu [...].
- 2.5.3. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA**
- (88) Zakaz wypłaty dywidendy i realizacji kuponów. Citadele banka, Parex banka i przedsiębiorstwa z nimi powiązane nie mogą wypłacać inwestorom żadnych dywidend ani realizować kuponów z tytułu istniejących instrumentów kapitałowych (w tym akcji uprzywilejowanych, akcji klasy B oraz instrumentów wyższej kategorii drugiej („upper tier-2”) i niższej kategorii drugiej („lower tier-2”) ani wykonywać żadnych praw zakupu w odniesieniu do tych instrumentów, chyba że istnieje taki obowiązek wynikający z przepisów prawa. Zobowiązanie to jednak nie ma zastosowania do kapitału posiadanego bezpośrednio lub pośrednio przez Łotwę i kapitału posiadanego przez Citadele banka i Parex banka w przedsiębiorstwach z nimi powiązanych.
- (89) Zakaz informowania o pomocy państwa w reklamach. Citadele banka i Parex banka nie mogą wykorzystywać do celów reklamowych faktu przyznania pomocy państwa, własności państwowej ani jakiegokolwiek przewagi konkurencyjnej wynikającej w jakikolwiek sposób z tej pomocy lub własności.
- (90) Zobowiązania określone w motywach 88–89 mają zastosowanie do Citadele banka do czasu pełnej spłaty
- pomocy państwa w postaci instrumentów wsparcia płynności przekazanych na rzecz Citadele banka przez Łotwę oraz ukończenia sprzedaży Citadele banka.
- (91) Rozdzielność Citadele banka i Parex banka. Citadele banka i Parex banka zostają całkowicie rozdzielone pod względem operacyjnym najpóźniej do dnia 1 sierpnia 2011 r., z wyłączeniem niektórych działań informatycznych oraz zarządzania i administrowania kredytami z terenu WNP. Druga z tych usług będzie świadczona za opłatą po stawkach rynkowych.
- (92) Powiernicy. Należy powołać powiernika monitorującego, który ma realizować zadania określone w sekcji F zobowiązań.
- (93) Jeżeli Łotwa lub Citadele banka, odpowiednio, nie zawrą wiążącej umowy kupna-sprzedaży na miesiąc przed końcem okresów, o których mowa w motywach 72, 73 i 76, powołany zostaje powiernik ds. zbycia, który ma realizować zadania określone w sekcji F zobowiązań.
- (94) Powiernicy będą niezależni od Citadele banka, Parex banka i Łotwy, będą posiadali niezbędne kwalifikacje do wykonywania swojego mandatu i nie będą w sytuacji konfliktu interesów ani nie staną się na taką sytuację narażeni.
- (95) Komisja według własnego uznania podejmuje decyzje o zatwierdzeniu bądź odrzuceniu proponowanych powierników oraz o zatwierdzeniu proponowanego mandatu z zastrzeżeniem wprowadzenia wszelkich zmian, które uzna za konieczne, aby powiernicy mogli wypełnić swoje obowiązki.
- (96) Powiernik (powiernicy) przyjmuje(-ą) określone obowiązki w celu zapewnienia realizacji zobowiązań. Komisja może, z własnej inicjatywy lub na wniosek powiernika, Łotwy, Citadele banka lub Parex banka, wydać powiernikowi wszelkie polecenia lub instrukcje w celu zapewnienia zgodności z warunkami i obowiązkami, o których mowa w niniejszej decyzji i zobowiązaniach.
- 3. POWODY WSZCZĘCIA FORMALNEGO POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO**
- (97) Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w tej sprawie, dotyczące wstępnego planu restrukturyzacji przedłożonego dnia 11 maja 2009 r., ponieważ między innymi miała wątpliwości, czy wstępny plan restrukturyzacji był odpowiedni, aby zapewnić przywrócenie długoterminowej rentowności banku bez trwałego wsparcia państwa.
- (98) Ujmując to bardziej konkretnie, nie było jasne, jak i kiedy Parex banka przywróci zgodność z odpowiednimi wymogami regulacyjnymi. Wstępny plan restrukturyzacji nie uwzględniał w wystarczający sposób czynników ryzyka (w tym ryzyko związane z kredytobiorcami spoza OECD) zidentyfikowanych w sprawozdaniu *due diligence* przedłożonym wraz z planem restrukturyzacji. Ponadto okazało się, że wstępny plan restrukturyzacji opiera

się na raczej optymistycznych założeniach w odniesieniu do przyszłych warunków działania. Komisja miała wątpliwości, w jaki sposób bank zdoła poradzić sobie ze zniesieniem ograniczeń w zakresie wycofywania depozytów. Abstrahując od ograniczeń w zakresie płynności, wydaje się, że wstępny plan restrukturyzacji jest oparty na strategii rozwoju działalności we wszystkich segmentach kredytowych i nie przewiduje się w nim zarzucenia lub znacznego zmniejszenia bardziej ryzykownej działalności, na przykład udzielania kredytów osobom fizycznym z terenu WNP, które to kredyty mają wysoką wartość netto. Jeżeli chodzi o prognozowane wtedy zwiększenie wolumenów depozytów i działania zmierzające do pozyskiwania depozytów, wątpliwości dotyczyły tego, czy plan ten jest realistyczny i racjonalny pod względem kosztów. Ponadto na tamtym etapie władze łotewskie nie przedstawiły wyników testów warunków skrajnych. W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wezwała zatem władze łotewskie do ponownego rozważenia ogólnej proponowanej strategii biznesowej Parex banku.

- (99) Plan przewidywał strategię ekspansji biznesowej, która bazowała głównie na agresywnej polityce cenowej i marketingowej służącej odzyskaniu utraconych udziałów w rynku z wykorzystaniem przewagi konkurencyjnej banku wynikającej z pomocy państwa. Plan nie uwzględniał jednak odpowiednich środków ograniczenia zakłóceń konkurencji.
- (100) Jeżeli chodzi o kwestię podziału obciążenia/wkładu własnego, wstępny plan restrukturyzacji nie zawierał jasnych informacji dotyczących całej kwoty niezbędnej pomocy państwa i wkładu własnego Parex banku. Komisja ma wątpliwości, czy wstępny plan restrukturyzacji był na tyle zwarty, aby ograniczyć pomoc do minimum. We wszystkich scenariuszach, nawet na koniec okresu restrukturyzacji bank pozostawał zależny od państwowych instrumentów wsparcia płynności lub gwarancji państwowych. W tym kontekście Komisja musiała również przeanalizować, w jakim stopniu można było ograniczyć potrzeby finansowe Parex banku poprzez większe skupienie się na głównych segmentach działalności i ogólne dalsze zmniejszenie rozmiarów banku.

4. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (101) W wyznaczonym terminie nie otrzymano żadnych uwag zainteresowanych stron w odniesieniu do decyzji o wszczęciu postępowania.

5. UWAGI ŁOTWY

- (102) W odpowiedzi na decyzję o wszczęciu postępowania władze łotewskie przedłożyły zrewidowany plan restrukturyzacji z dnia 4 września 2009 r., w którym władze łotewskie odniosły się do kilku wątpliwości podniesionych przez Komisję, zmieniając strategię restrukturyzacji Parex banku. Treść planu opisano w sekcji 3.2. Jednakże w następstwie ostatecznej decyzji o podziale Parex banku, plan ten zastąpiono ostatecznym planem restrukturyzacji, przedłożonym dnia 7 lipca 2010 r.

6. POZOSTAŁE UWAGI

- (103) Po upływie wyznaczonego terminu Komisja otrzymała pisma z dnia 15 czerwca 2010 r. i z dnia 13 lipca 2010 r. od byłych akcjonariuszy większościowych

Parex banku. Ponadto Komisja otrzymała pisma z dnia 22 czerwca 2010 r. i z dnia 1 lipca 2010 r. od członków łotewskiego parlamentu. Główna kwestia ujęta w pismach z dnia 15 czerwca 2010 r. i z dnia 13 lipca 2010 r. dotyczyła wyboru między scenariuszem wydzielenia dobrych aktywów („good-out”) a scenariuszem wydzielenia złych aktywów („bad-out”) w odniesieniu do restrukturyzacji banku. Pisma z dnia 22 lipca i z dnia 1 lipca koncentrowały się na implikacjach, jakie w kontekście łotewskiego systemu prawnego mogą mieć strategia wybrana w odniesieniu do Parex banku i trwające inicjatywy legislacyjne.

- (104) Komisja zwraca uwagę, że Komisja, w ramach oceny ostatecznego planu restrukturyzacji, w stosownych przypadkach uwzględniała kwestie podniesione w tych pismach, o ile miały one znaczenie, a dana sprawa podlegała kompetencji Komisji.

7. OCENA ŚRODKÓW POMOCY

7.1. OBECNOŚĆ POMOCY

- (105) Komisja musi ocenić, czy przedmiotowe środki stanowią pomoc państwa. Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE wszelka pomoc przyznana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom, jest niezgodna z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (106) Komisja zauważa, że w odniesieniu do środków pomocy na ratowanie w postaci gwarancji, wsparcia płynności i dokapitalizowania przyznanych na rzecz Parex banku, które zostały utrzymane na etapie restrukturyzacji po podziale Parex banku, Komisja ustaliła już w pierwszej decyzji w sprawie ratowania banku⁽²¹⁾, że środki te stanowią pomoc państwa. Komisja nie ma powodu do zmiany swojej poprzedniej oceny w tym względzie. Analogicznie, ponieważ środki te są korzystne dla znacznej części działalności gospodarczej prowadzonej wcześniej przez Parex banku, która jest kontynuowana przez Citadele banku, stanowią one również pomoc państwa dla Citadele banku.
- (107) Jeśli chodzi o środki pomocy opisane w motywach 63 i 69, Łotwa wdraża je w celu restrukturyzacji Parex banku, który był i częściowo pozostaje zaangażowany w działalność transgraniczną i międzynarodową. Również Citadele banku, który przejmie działalność gospodarczą Parex banku, jest i będzie aktywny na rynkach otwartych na konkurencję międzynarodową. Dlatego też wszelka korzyść wynikająca z użycia zasobów państwowych może wpływać na konkurencję w sektorze bankowym i mieć skutki dla wymiany handlowej między państwami członkowskimi UE. Ponadto przedmiotowe środki są selektywne, gdyż są korzystne wyłącznie dla Citadele banku i Parex banku, oraz są finansowane przy użyciu zasobów państwowych. W obecnych okolicznościach kryzysu finansowego oraz wobec trudności finansowych Parex banku prywatny inwestor nie przyznałby takich środków na porównywalnych warunkach.

⁽²¹⁾ Zmienionej drugą decyzją w sprawie ratowania banku i trzecią decyzją w sprawie ratowania banku.

- (108) Ponadto w odniesieniu do środków polegających na dokapitalizowaniu uważa się, że prywatny inwestor ocenia ryzyko zwrotu współmiernego do ryzyka kojarzonego z daną inwestycją. Dotyczy to w szczególności Citadele banku, który obecnie nie ma ratingu, a powstał ze znajdującego się w trudnej sytuacji banku poddanego restrukturyzacji.
- (109) Uznaje się, że przeniesienie aktywów z Parex banku do Citadele banku realizowane w ramach scenariusza wydzielenia dobrych aktywów (zob. motyw 69) jest środkiem na rzecz ratowania aktywów, ponieważ nowo stworzony bank (Citadele banku) został uwolniony od ciężaru związanego z potencjalnymi stratami z tytułu aktywów zagrożonych i niezwiązanych z działalnością główną pozostawionych w Parex banku. Uwolnienie od tego ciężaru natomiast umożliwia Citadele banku uniknięcie późniejszego zmniejszenia wartości kapitału banku. Dlatego też omawiany środek wiąże się z przekazaniem Citadele banku korzyści.
- (110) Omawiany środek na rzecz ratowania aktywów jest finansowany przy użyciu zasobów państwowych, jeżeli weźmie się pod uwagę, że zgodnie z ostatecznym planem restrukturyzacji Łotwa zasili Parex banku w kapitał o wartości do 218,7 mln LVL w terminie do [...], które to środki wraz z niespłaconymi depozytami w kwocie [100–200] mln LVL mogą nie zostać spłacone na koniec prognozowanego okresu [...] (zob. tabela 11 powyżej).
- (111) Wobec powyższego uznaje się, że dalsze dokapitalizowanie w momencie podziału mające formę zastrzyku kapitału do Citadele banku w kwocie 103 mln LVL, konwersja depozytów państwowych i odsetek od tych depozytów w Parex banku po podziale i później (zob. motyw 63 powyżej) oraz środek na rzecz ratowania aktywów (zob. motyw 69 powyżej) również stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

7.2. ZGODNOŚĆ POMOCY Z RYNKIEM WEWNĘTRZNYM

7.2.1. PODSTAWA PRAWNA OCENY ZGODNOŚCI POMOCY Z RYNKIEM WEWNĘTRZNYM

- (112) W art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE upoważnia się Komisję do uznania pomocy za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli pomoc ma na celu „zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego”. Jak już wskazano w decyzji o wszczęciu postępowania, Komisja uważa, że z uwagi na fakt, że Parex banku ma znaczenie systemowe, w tym przypadku może zostać zastosowany art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE oraz że zgłoszone środki pomocy powinny zostać ocenione na tej podstawie.
- (113) Na podstawie trzech komunikatów⁽²²⁾ przyjętych w kontekście obecnego kryzysu finansowego, które

⁽²²⁾ Zob. komunikat Komisji – Zastosowanie zasad pomocy państwa do środków podjętych w odniesieniu do instytucji finansowych w kontekście obecnego, globalnego kryzysu finansowego, Dz.U. C 270 z 25.10.2008, s. 8; komunikat Komisji – Dokapitalizowanie instytucji finansowych w związku z obecnym kryzysem finansowym: ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum oraz mechanizmy zabezpieczające przed nadmiernym zakłóceniem konkurencji, Dz.U. C 10 z 15.1.2009, s. 2 oraz komunikat Komisji w sprawie postępowania z aktywami o obniżonej wartości we wspólnotowym sektorze bankowym, Dz.U. C 72 z 26.3.2009, s. 1.

obowiązywały w momencie podjęcia decyzji, w decyzji o wszczęciu postępowania sprawę wstępnie oceniono zgodnie z zasadami Wytocznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw⁽²³⁾, przy jednoczesnym uwzględnieniu szczególnych cech kryzysu na rynkach finansowych.

- (114) Pomimo że w decyzji o wszczęciu postępowania przywołano Wytoczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, Komisja wyjaśniła w motywie 49 komunikatu w sprawie przywrócenia rentowności i oceny środków restrukturyzacyjnych stosowanych w sektorze finansowym w dobie kryzysu zgodnie z regułami pomocy państwa (zwanego dalej „komunikatem w sprawie restrukturyzacji”) ⁽²⁴⁾, że wszelka pomoc związana z instytucjami finansowymi zgłoszona do Komisji przed dniem 31 grudnia 2010 r. będzie oceniana jako pomoc na restrukturyzację dla banków zgodnie z komunikatem w sprawie restrukturyzacji, a nie wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.
- (115) Jeżeli chodzi o środek na rzecz ratowania aktywów, należy go również ocenić na podstawie komunikatu w sprawie postępowania z aktywami o obniżonej wartości we wspólnotowym sektorze bankowym⁽²⁵⁾ (zwanego dalej „komunikatem w sprawie aktywów o obniżonej wartości”).
- (116) W kontekście pierwszej decyzji w sprawie ratowania banku (co znalazło później potwierdzenie między innymi w decyzji o wszczęciu postępowania) ustalono już, że Parex banku jest instytucją znajdującą się w trudnej sytuacji i dlatego konieczna jest dogłębna restrukturyzacja banku.

7.2.2. ZGODNOŚĆ ŚRODKÓW Z KOMUNIKATEM W SPRAWIE AKTYWÓW O OBNIŻONEJ WARTOŚCI

- (117) Jak wcześniej wskazano w motywach 109, 108 i 111, transakcję dotyczącą przeniesienia aktywów z Parex banku do Citadele banku można uznać za środek na rzecz ratowania aktywów. Państwo przyjmuje znaczną część strat z tytułu aktywów zagrożonych i niezwiązanych z działalnością główną.
- (118) Szczegółowe warunki dotyczące środków na rzecz ratowania aktywów określono w komunikacie w sprawie aktywów o obniżonej wartości. Zgodnie z sekcją 5.2 tego komunikatu środek na rzecz ratowania aktywów powinien zapewniać przejrzystość *ex ante* i odpowiedni podział obciążeń, a następnie właściwą wycenę aktywów kwalifikowalnych oraz właściwe wynagrodzenie państwa, tak, aby środek na rzecz ratowania aktywów zapewniał odpowiedzialność akcjonariuszy i nie powodował nadmiernego zakłócenia konkurencji.

⁽²³⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2.

⁽²⁴⁾ Dz.U. C 195 z 19.8.2009, s. 9.

⁽²⁵⁾ Dz.U. C 72 z 26.3.2009, s. 1.

- (119) Na ogół, gdy niniejszy przypadek odbiega od podobnych transakcji⁽²⁶⁾, dzieje się to w pozytywny sposób, gdyż Łotwa nie będzie pokrywać wszystkich strat z tytułu portfela o obniżonej wartości. Natomiast pokrycie strat jest zapewnione jedynie do maksymalnej kwoty oraz w zakresie niezbędnym do tego, aby Parex banka osiągnął zgodność z wymogami kapitałowymi w terminie do [...]. W scenariuszach podziału aktywów, w których wybiera się metodę wydzielenia dobrych aktywów, co ma miejsce w bieżącej sprawie, ciężar strat z tytułu aktywów zagrożonych i niezwiązanych z działalnością główną ponoszą częściowo również byli akcjonariusze większościowi oraz spadkowi akcjonariusze mniejszościowi. Metoda ta jest postrzegana pozytywnie z punktu widzenia pomocy państwa, gdyż ogranicza do pewnego stopnia konieczność pełnej wyceny zakresu obniżonej wartości.
- (120) Zgodnie z komunikatem w sprawie aktywów o obniżonej wartości należy dokonać oceny tego, czy cena zastosowana przy przeniesieniu aktywów oraz wynagrodzenie są odpowiednie. W przedmiotowej sprawie jasne jest, że wartość księgowa aktywów pozostałych w Parex banka jest wyższa niż ich cena rynkowa, a zatem występuje tu pomoc państwa na rzecz Citadele banka, co zostało już ustalone w motywach 109–111.
- (121) Zgodnie z pkt 23 i 41 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej wartości cena przeniesienia aktywów o drodze środków nabycia aktywów powinna opierać się na związanej z nimi długoterminowej wartości ekonomicznej. W scenariuszu wydzielenia dobrych aktywów bank zachowujący dobre aktywa powinien zatem z zasady pokrywać różnicę między wartością przeniesienia aktywów a rzeczywistą wartością ekonomiczną. Jeżeli nie jest możliwe uniknięcie technicznej niewypłacalności, różnicę tę należałoby odzyskać, na przykład poprzez mechanizm wycofania.
- (122) W przedmiotowej sprawie, jak już opisano w motywie 69, ostrożne podejście oparte na scenariuszu pesymistycznym wskazuje na straty państwa w wysokości [między 100 a 400] mln LVL; w scenariuszu bazowym straty państwa wynoszą [...] mln LVL. Mając na uwadze, że większość kredytów jest zabezpieczona, wyceny długoterminowej wartości ekonomicznej aktywów zawarte w prognozach finansowych nie są zbyt optymistyczne. Gdyby Citadele banka był w stanie w pełni pokryć te straty, środek byłby równoznaczny z przeniesieniem aktywów według rzeczywistej wartości ekonomicznej.
- (123) Ponadto zgodnie z sekcją 5.2 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej wartości Komisja uważa, że Citadele banka powinien zapłacić odpowiednie wynagrodzenie za pomoc kapitałową uzyskaną poprzez środki pomocy związanej z aktywami o obniżonej wartości.
- (124) Cel domagania się wynagrodzenia (w tym, w stosownych przypadkach, wycofania) jest dwojaki: zapewnienie podziału obciążeń oraz zapewnienie równych szans (tj. zminimalizowanie zakłóceń konkurencji).
- (125) W świetle szacowanego efektu pomocy na ratowanie aktywów i prognozowanych dochodów netto (zob. tabele 3 i 4 powyżej) Komisja jest zdania, że Citadele banka nie będzie w stanie zapłacić wymaganego wynagrodzenia (w tym pełnego wycofania) za pomoc na ratowanie aktywów, będąc wciąż w trakcie odzyskiwania rentowności. Jednak przewidywane dochody netto powinny mu umożliwić zapłacenie przynajmniej części tego wynagrodzenia, gdy przywróci rentowność, a jego baza kapitałowa będzie odpowiednia.
- (126) Dlatego też Komisja z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie złożone przez Łotwę, zgodnie z którym Citadele banka zapłaci państwu wynagrodzenie za pomoc na ratowanie aktywów do kwoty strat szacowanych w scenariuszu pesymistycznym, równych sumie depozytów państwowych, które mogą zostać utracone na koniec upływności aktywów ([między 100 a 200] mln LVL), i państwowych środków polegających na dokapitalizowaniu ([...] mln LVL). Zapłata wynagrodzenia przyjmie postać wydatków na rachunku zysków i strat, tj. przed ustaleniem rocznego wyniku netto, a wynagrodzenie to powinno być płacone każdego roku, w którym współczynnik adekwatności kapitałowej Citadele banka nie będzie niższy niż 12 %, do kwoty, która nie będzie skutkowałą wykazaniem przez Citadele banka strat w danym roku. Zobowiązanie to ma zastosowanie do czasu ukończenia sprzedaży Citadele banka (zob. motywy 81). Podsumowując, Komisja uważa, że mechanizm ten zapewni, w możliwym do realizacji zakresie, wkład Citadele banka w koszty wynikające z [...].
- (127) Jednak, ponieważ wynagrodzenie i wycofanie mogą nie osiągnąć poziomu przewidywanego w komunikacie w sprawie aktywów o obniżonej wartości, w pkt 41 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej wartości wymaga się dogłębnej restrukturyzacji. Taka restrukturyzacja musi obejmować w szczególności znaczne ograniczenie wielkości banku przeżywającego trudności, tak aby zrekompensować fakt, iż Citadele banka nie w pełni ponosi straty i nie płaci w pełni odpowiedniego wynagrodzenia.
- (128) W celu ustalenia, czy restrukturyzacja jest wystarczająca, należy ją ocenić pod kątem celów wynagrodzenia i wycofania, tj. pod kątem podziału obciążeń i ograniczenia zakłóceń konkurencji. W szczególności należy się upewnić, czy osiągnięto wystarczający podział obciążeń poprzez inne środki oraz czy zakłócenia konkurencji są ograniczone poprzez zweryfikowanie pozycji rynkowej i wielkości Citadele banka. Ocena ta musi uwzględniać pozostałe środki pomocy, które przyniosły korzyść Parex banka i Citadele banka, a przedstawiona jest w części niniejszej decyzji, w której analizuje się zgodność środków pomocy z komunikatem w sprawie restrukturyzacji (zob. motywy 144 i kolejne).

⁽²⁶⁾ Zob. na przykład decyzja Komisji z dnia 28 października 2009 r. w sprawie pomocy państwa nr 14/08 (ex NN 1/08) udzielonej przez Zjednoczone Królestwo na rzecz Northern Rock, Dz.U. L 112 z 5.5.2010, s. 38.

(129) Po podziale Parex banku będzie podmiotem oddzielnym i organizacyjnie niezależnym od Citadele banku, zgodnie z wymogiem określonym w sekcji 5.6 komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej wartości.

(130) Podsumowując, Komisja uważa, że w analizowanym przypadku zachowana jest zgodność z komunikatem w sprawie aktywów o obniżonej wartości.

7.2.3. ZGODNOŚĆ ŚRODKÓW Z KOMUNIKATEM W SPRAWIE RESTRUKTURYZACJI

Zastosowanie komunikatu w sprawie restrukturyzacji

(131) W komunikacie w sprawie restrukturyzacji określa się zasady pomocy państwa mające zastosowanie do restrukturyzacji instytucji finansowych w dobie obecnego kryzysu. Aby zachować zgodność z art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, restrukturyzacja instytucji finansowej w kontekście obecnego kryzysu finansowego musi:

- (i) prowadzić do przywrócenia długoterminowej rentowności banku;
- (ii) uwzględnić wystarczający wkład własny beneficjenta (podział obciążeń);
- (iii) zawierać wystarczające środki ograniczające zakłócenie konkurencji.

Przywrócenie długoterminowej rentowności

(132) W sekcji 2 komunikatu w sprawie restrukturyzacji stwierdza się, że państwo członkowskie powinno przedłożyć spójny, kompleksowy i szczegółowy plan restrukturyzacji. W planie restrukturyzacji należy wykazać, w jaki sposób bank możliwie jak najszybciej przywróci długoterminową rentowność niewymagającą pomocy państwa. Plan powinien również wskazywać przyczyny trudności banku i jego słabości oraz nakreślać, w jaki sposób proponowane środki restrukturyzacji rozwiążą główne problemy banku.

(133) Zgodnie z wymogami określonymi w pkt 11 komunikatu w sprawie restrukturyzacji ostateczny plan restrukturyzacji przedłożony przez Łotwę jest spójny, kompleksowy i szczegółowy. Zawiera szczegółowe informacje na temat modelu biznesowego, podstawowe założenia oraz wynikające z nich prognozy finansowe. Zgodnie z pkt 10 tego komunikatu plan wskazuje również przyczyny trudności, wobec których stanął Parex banku, w szczególności wybór niewłaściwej strategii biznesowej przez kierownictwo banku oraz pewne wysoce ryzykowne decyzje (zob. sekcja 2.1 i motywy 38–42 niniejszej decyzji). Działania restrukturyzacyjne przedstawione w ostatecznym planie restrukturyzacji we właściwy sposób trafiają w słabości banku. W ten sposób w ostatecznym planie restrukturyzacji wyjaśnia się obawy dotyczące wstępnie zgłoszonego planu restrukturyzacji przedstawione w decyzji o wszczęciu postępowania.

(134) Ujmując to bardziej szczegółowo, jeżeli chodzi o ukierunkowanie modelu biznesowego, co było jedną

z głównych kwestii podniesionych w decyzji o wszczęciu postępowania, Citadele banku, zgodnie z ostatecznym planem restrukturyzacji, przeorientuje swoje działania na tradycyjną działalność bankową w państwach bałtyckich. W związku z tym Citadele banku skupi się na działalności głównej, jednocześnie wycofując się z obszarów, które były przyczyną pogłębienia się jego trudności finansowych. W szczególności pozytywnie postrzegany jest fakt, iż cała działalność leasingowa na terenie WNP (w tym spółki zależne) i zagrożone kredyty z terenu WNP pozostawia się w Parex banku. Jeżeli chodzi o niez zagrożone kredyty z terenu WNP, to chociaż zostały one przeniesione do Citadele banku, Łotwa zobowiązała się, że zostaną one zbyte oraz że w żadnym wypadku nie będą udzielane jakiegokolwiek nowych kredytów (zob. motywy 72 i 83). Ponadto działalność związana z zarządzaniem majątkiem zostanie zbyta bądź to oddzielnie od Citadele banku w terminie do [...] bądź też sprzedana łącznie z Citadele bank, jeżeli w tym terminie znajdzie się inwestor zainteresowany całym bankiem (zob. motyw 73 niniejszej decyzji).

(135) Co więcej, jak wskazała Komisja w decyzji o wszczęciu postępowania, powstający Citadele banku będzie o wiele mniejszy niż Parex banku przed kryzysem. Ta zredukowana wielkość wynika w szczególności z podziału i sprzedaży, które zostaną przeprowadzone. Agresywna ekspansja na rynkach kredytów i depozytów przewidywana we wstępnym planie restrukturyzacji została w ostrożny sposób zrewidowana w dół w ostatecznym planie restrukturyzacji i zostaną wprowadzone ograniczenia w tym względzie, zgodnie z zobowiązaniami podjętymi przez Łotwę (zob. motywy 77 i 78 niniejszej decyzji).

(136) Pozytywnie postrzega się zmiany w zakresie stylu zarządzania (akcjonariusze większościowi i członkowie kierownictwa zostali już zastąpieni) i ładu korporacyjnego Citadele banku oraz usprawnione zarządzanie ryzykiem i kontrole w ramach banku. Parex banku już ograniczył koszty administracyjne o 39%. Spodziewany wskaźnik koszty/dochody dla Citadele banku zmniejszy się do [między 35 a 55] % w 2014 r. głównie dzięki optymalizacji sieci oddziałów i wydatków pracowniczych.

(137) Zgodnie z wymogami określonymi w pkt 12–15 komunikatu w sprawie restrukturyzacji, w ostatecznym planie restrukturyzacji należy również wykazać, w jaki sposób bank przywróci możliwie jak najszybciej długoterminową rentowność niewymagającą stałej pomocy państwa. W szczególności bank powinien być w stanie wygenerować odpowiedni zwrot z kapitału własnego, przy jednoczesnym pokrywaniu wszystkich kosztów swojej zwykłej działalności i spełnianiu odpowiednich wymogów ustawowych.

(138) Po pierwsze plan restrukturyzacji zawiera szczegółowe dane i prognozy finansowe za okres 2006–2015, w tym informacje na temat przychodów, kosztów, obniżenia wartości aktywów, zysków i pozycji kapitałowej banku. Komisja uważa, że przedstawione prognozy scenariusza bazowego opierają się na uzasadnionych założeniach makroekonomicznych (które są mniej optymistyczne niż założenia Europejskiej Prognozy Gospodarczej dotyczącej wiosny 2010 r.).

- (139) Citadele banku przewiduje, że ponownie będzie generować zyski w roku 2011 r. i że w okresie restrukturyzacji stale będzie poprawiać swoje wyniki roczne. W 2014 r. ROE ma osiągnąć poziom [między 18 a 28] %, co wydaje się być wystarczającym poziomem wynagrodzenia w przypadku normalnych warunków rynkowych na Łotwie. Taki poziom wskaźnika byłby porównywalny z poziomem ROE osiąganym w przeszłości - w 2006 r. ROE wyniósł 28 %, a w 2007 r. 20 %. Wskaźniki kapitałowe Citadele banku oraz wskaźniki kapitałowe grupy pozostają znacznie powyżej minimalnych wymogów ustawowych. Mając na uwadze stabilny model biznesowy banku oraz osiągnięte w przeszłości wyniki Parex banku w zakresie działalności głównej, Komisja uznaje, na podstawie przedłożonych informacji, że przedstawione prognozy są wykonalne.
- (140) Po drugie w świetle testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez bank centralny (zob. motyw 45) Komisja jest zdania, że Citadele banku jest w stanie wytrzymać scenariusz warunków skrajnych bez potrzeby dalszej pomocy. Scenariusz warunków skrajnych pokazuje, że bank spełnia odpowiednie ustawowe wymogi kapitałowe. Ponadto analiza wrażliwości przeprowadzona w ramach testów warunków skrajnych pokazuje, że znacznie zmieniające się otoczenie gospodarcze nie powinno zagrozić rentowności banku.
- (141) Po trzecie ograniczenia w zakresie wycofywania depozytów nie będą dotyczyć Citadele banku, a wszystkie pozostałe wymogi ustawowe będą spełnione. Odnośnie ograniczeń w zakresie wycofywania depozytów, znaczna część deponentów zgodziła się utrzymać swoje depozyty w banku przez określony okres po zniesieniu ograniczeń. Depozyty te zostały skutecznie przeniesione do Citadele banku (jak pokazano w tabeli 2). Ponadto Komisja z zadowoleniem przyjmuje proponowany model finansowania o niskim ryzyku, który w większym stopniu opiera się na finansowaniu długoterminowym, co stanowi odpowiedź na kwestię uprzednio istniejącej różnicy w terminach zapadalności między pasywami a aktywami.
- (142) Wreszcie w planie przewiduje się, że Citadele banku spłaci państwowe środki wsparcia płynności do dnia 31 grudnia 2012 r. nawet w scenariuszu pesymistycznym. Ta przewidywana spłata jest odpowiedzią na obawy opisane w motywie 80 decyzji o wszczęciu postępowania, że po okresie restrukturyzacji bank w dalszym ciągu polega na państwowych środkach wsparcia płynności. Co więcej Komisja zwraca uwagę, że kapitał państwowy w wysokości 103 mln LVL wniesiony do Citadele banku w momencie podziału zostanie „spłacony”, zgodnie z podjętym przez Łotwę zobowiązaniem do sprzedaży Citadele banku do dnia 31 grudnia 2014 r. (zob. motyw 76).
- (143) Wobec powyższego Komisja uważa, że nowy model biznesowy Citadele banku jest rentowny i trwały w perspektywie długoterminowej. Dlatego też zrestrukturyzowany bank będzie w stanie samodzielnie konkurować na rynku zgodnie z odpowiednimi wymogami ustawowymi, a jego rentowność nie będzie zagrożona

nawet w znacznie zmieniającym się otoczeniu gospodarczym. W konsekwencji Komisja jest zdania, że plan restrukturyzacji Parex banku spełnia wymogi określone w komunikacie w sprawie restrukturyzacji w odniesieniu do przywrócenia długoterminowej rentowności.

Wkład własny beneficjenta/podział obciążeń

- (144) W sekcji 3 komunikatu w sprawie restrukturyzacji przewiduje się, że banki i właściciele ich kapitałów powinni mieć jak największy wkład w restrukturyzację w celu zredukowania pomocy do niezbędnego minimum oraz ograniczenia zakłóceń konkurencji i pokusy nadużyć. Wymóg ten oznacza, że banki wykorzystują własne zasoby do finansowania restrukturyzacji, na przykład sprzedając aktywa, natomiast właściciele kapitału powinni absorbować straty banku, jeżeli jest to możliwe. Zgodnie z pkt 23 komunikatu w sprawie restrukturyzacji pomoc na restrukturyzację jest ograniczona do kosztów, które są niezbędne do przywrócenia rentowności.
- (145) Ostateczny plan restrukturyzacji, w przeciwieństwie do wstępnego planu restrukturyzacji przedłożonego 11 maja 2009 r., jest wyraźnie ukierunkowany i nie zawiera ekspansywnej strategii pierwotnie przewidywanej dla Parex banku. To ukierunkowane podejście przyczyniło się do ograniczenia wymaganej pomocy. W tym kontekście pozytywnie postrzegane są proponowane operacje zbycia i zredukowanie bilansu Citadele banku, jak również umieszczenie Parex banku w [...]. W szczególności przychody z upłynnienia aktywów sfinansują część kosztów restrukturyzacji i ograniczą wymaganą pomoc. Komisja podkreśla, że władze łotewskie przedstawiły szczegółowy harmonogram planowanych sprzedaży aktywów i zobowiązały się do powołania powiernika monitorującego oraz powiernika ds. zbycia w celu zapewnienia wypełnienia zobowiązań. Ponadto w odniesieniu do udziału w kosztach restrukturyzacji poprzez wewnętrzne zasoby generowane przez bank, Komisja zauważa, że bank wdraża daleko idące środki w zakresie cięcia kosztów.
- (146) Uznaje się, że środki już wprowadzone przez Łotwę i działania, do których Łotwa się zobowiązała, zapewniają zaangażowanie zasobów własnych i wniesienie odpowiedniego wkładu w restrukturyzację przez prywatnych posiadaczy kapitału w Parex banku.
- (147) Obciążenie byłych akcjonariuszy większościowych polega na przejęciu przez Łotwę ich wszystkich akcji Parex banku za symboliczną cenę 2 LVL. Zostali oni usunięci ze spółki i tym samym można uznać, że ponieśli konsekwencje niepowodzenia Parex banku. Oprócz usunięcia byłych akcjonariuszy większościowych pakiety akcjonariuszy mniejszościowych zostały w znacznym stopniu rozmyte w wyniku dokapitalizowania banku przez państwo i EBOR. Posiadane przez nich akcje zostały rozmyte z poprzedniego poziomu 15,2 % do obecnego poziomu 3,7 % i pozostaną one w Parex banku po podziale ([...]). Środki te stanowią wyraźny sygnał przeciwko pokusie nadużycia.

- (148) Dodatkowo pożyczki podporządkowane akcjonariuszy spadkowych będą w Parex banka zobowiązaniami niższej rangi. Likwidacja aktywów Parex banka w scenariuszu bazowym nie oznacza, że uzyskane zostaną wystarczające wpływy, aby pokryć zobowiązania inne niż zobowiązania wyższej rangi w banku. Jako że terminy zapadalności pożyczek podporządkowanych przypadają na lata 2015–2018, a państwo ma zasilać jedynie kapitał Parex banka [...], a jednocześnie otrzymuje odpowiednie wynagrodzenie za depozyty państwowe, posiadacze pożyczek podporządkowanych poniosą prawdopodobnie straty na kapitale, który zainwestowali [...].
- (149) Kwestia pokusy nadużycia jest odpowiednio rozwiązana poprzez wniesienie wkładu własnego przez byłych właścicieli kapitału banku. W konsekwencji w planie restrukturyzacji Parex banka zapewniony został wystarczający podział obciążeń i wkład własny w restrukturyzację. Ostateczny plan restrukturyzacji jest zatem zgodny z sekcją 3 komunikatu w sprawie restrukturyzacji.

Środki ograniczające zakłócenia konkurencji

- (150) W sekcji 4 komunikatu w sprawie restrukturyzacji przewiduje się wymóg, aby plan restrukturyzacji uwzględnił środki ograniczające zakłócenia konkurencji oraz zapewniające konkurencyjność sektora bankowego. Ponadto środki te powinny gwarantować, że pomoc państwa nie jest wykorzystywana do finansowania zachowań antykonkurencyjnych.
- (151) Komisja uważa, że pakiet środków ujętych w ostatecznym planie restrukturyzacji jest znacznie lepszy w porównaniu ze wstępnym planem restrukturyzacji, który odnosi się do wątpliwości w tym względzie podniesionych w decyzji o wszczęciu postępowania. Mając na uwadze znaczny zakres sprzedaży aktywów, ograniczenia w zakresie udziałów w rynku oraz zmniejszenie wielkości banku (zob. tabela 20), Komisja uważa, że plan stanowi odpowiedni pakiet środków, które przyczynią się do utrzymania równych szans i konkurencyjności rynków. Zmieniono początkową strategię ujętą w zgłoszonym planie, opierającą się na ekspansji biznesowej, w stosunku do której podniesiono zasadnicze wątpliwości w decyzji o wszczęciu postępowania, a ostateczny plan restrukturyzacji opiera się na znacznym zmniejszeniu wielkości banku, zarówno w ujęciu sumy bilansowej, jak i w ujęciu udziałów w głównych rynkach, na których działa bank.

Tabela 20

Zmniejszenie wielkości Citadele banka i ograniczenie jego obecności na głównych rynkach

Aktywa Citadele banka w porównaniu z aktywami Parex banka sprzed kryzysu	Citadele banka na koniec okresu restrukturyzacji, rok 2014 (w tym narastający wzrost)	Zmniejszenie udziału w głównych rynkach kredytów na koniec okresu restrukturyzacji (w tym narastający wzrost)	Zmniejszenie udziału w rynkach depozytów (w ramach działalności głównej i w sektorze zarządzania majątkiem) na koniec okresu restrukturyzacji (w tym narastający wzrost)
Po podziale: 44 % (całkowitą wartość aktywów zmniejszono o 1,9 mld EUR); Jeżeli uwzględnić zbycie kredytów z terenu WNP (rok [...]): [35–50] % (całkowitą wartość aktywów zmniejszono o [1,6–2,3] mld EUR)	[40-55] % (zmniejszono o [1,9–2,3] mld EUR)	Udział w rynku przed kryzysem 11,7 % w porównaniu z [< 7] % w roku 2014 (pułap): obecność na rynku zmniejszona o [50–60] %	Udział w rynku przed kryzysem 20 % ⁽¹⁾ w porównaniu z [< 13] % (zmniejszono do [< 10] % do roku 2015): obecność na rynku zmniejszona o [55–65] %

⁽¹⁾ Na dzień 30 kwietnia 2008 r.

- (152) Restrukturyzacja banku obejmuje znaczne zmniejszenie obecności banku w głównych segmentach rynku. Po pierwsze w konsekwencji wdrożenia środków restrukturyzacyjnych Citadele banka zmniejszy całkowitą wartość swoich aktywów o około 60 %, a jego udział we wszystkich głównych rynkach zmniejszy się o ponad 50 % w porównaniu z sytuacją Parex banka sprzed kryzysu. Ograniczony udział banku w rynku oraz przewidywane zbywanie aktywów spowodują, że zwolnią się dla konkurencji dane segmenty rynku. Po drugie, jak już wspomniano w sekcji 2.5, Citadele banka zostanie sprzedany przez Łotwę najpóźniej do dnia 31 grudnia 2014 r. lub przez powiernika ds. zbycia do dnia 31 grudnia 2015 r., a działalność związana z zarządzaniem majątkiem zostanie sprzedana do dnia [...] (w ramach Citadele

banka lub oddzielnie); w skutek tego ewentualni poszkodowani konkurenci będą mieli możliwość złożenia oferty na zakup tych przedsiębiorstw. Sprzedaż taką można uznać za środek ograniczający zakłócenia konkurencji ⁽²⁷⁾.

⁽²⁷⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 21 października 2008 r. w sprawie C 10/08, IKB, Dz.U. L 278 z 23.10.2009, s. 32, motyw 113, decyzja Komisji z dnia 3 grudnia 2008 r. w sprawie NN 42/08, NN 46/08 i NN/53/A/08, Fortis Banque & Fortis Banque Luxembourg, motyw 95, decyzja Komisji z dnia 9 lipca 2009 r. w sprawie N 344/09 i N 380/09 Kaupthing Luxembourg, motyw 79, decyzja Komisji z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie NN 19/09 Dunfermline, motywy 126 i 130 oraz decyzja Komisji z dnia 28 października 2009 r. w sprawie C 14/08 (ex NN 1/2008) Pomoc na restrukturyzację dla Northern Rock, Dz.U. L 112 z 5.5.2010, s. 38, motyw 162.

- (153) Uznaje się, że zastosowane środki ograniczające zakłócenia konkurencji są wystarczające również z powodu stosunkowo ograniczonej wielkości restrukturyzowanego banku w ujęciu bezwzględnym (około 2,2 mld EUR). W następstwie restrukturyzacji utrzymana zostanie jedynie działalność główna banku. Najważniejszą jej częścią będzie obecność Citadele banku na Łotwie, której rynek już jest dość skoncentrowany i zdominowany przez kilka banków zagranicznych.⁽²⁸⁾ Ograniczony udział Citadele banku w rynku, na poziomie około [4–7] % w przypadku kredytów oraz na poziomie [7–10] % w przypadku depozytów (zob. motyw 77), można uznać za odpowiedni środek łagodzący potencjalne zakłócenia konkurencji, porównując powyższe poziomy z sytuacją banku sprzed kryzysu, gdy jego udział w rynku kredytów wynosił 12 %, a w rynku depozytów około 20 %.
- (154) Obecność banku na innych rynkach geograficznych została zmniejszona i będzie ograniczona, aby jeszcze bardziej zmniejszyć potencjalne zakłócenia konkurencji; udziały banku w litewskich rynkach kredytów i depozytów nie będą mogły przekroczyć [< 4] %, udział w estońskim rynku kredytów nie będzie mógł przekroczyć [$< 1,5$] %, a w estońskim rynku depozytów [$< 2,5$] %, w szwedzkim rynku depozytów i niemieckim rynku depozytów [$< 0,5$] % (zob. motywy 77 i 78). Pułapy te dopuszczają ograniczony wzrost na powyższych rynkach ze względu na to, że bank musi różnicować swoje źródła finansowania. Obecny kontekst makroekonomiczny Łotwy powoduje, że trudno jest pozyskiwać zewnętrzne środki finansowe. Poziom depozytów rezydentów łotewskich jest znacznie niższy niż całkowita wartość portfela kredytów w tym państwie członkowskim. Główni konkurenci banku uzyskują finansowanie od swoich spółek dominujących z siedzibą zagranicą. Dlatego akceptuje się, że Citadele banku musi utrzymać część bazy finansowej zagranicą (po jednym oddziale w Szwecji i w Niemczech) w celu dywersyfikacji swojej bazy finansowania. Mając na uwadze niewielką obecność banku na tych rynkach oraz konieczność zróżnicowanych źródeł finansowania dla utrzymania rentowności banku, Komisja uznaje, że uzgodnione ograniczenia udziałów w tych rynkach są odpowiednie.
- (155) Komisja również z zadowoleniem przyjmuje informację o zakazie nagłaśniania pomocy państwa, który uniemożliwi Citadele banku wykorzystywanie pomocy do antykonkurencyjnych praktyk rynkowych, oraz o zakazie przejęć, który dodatkowo zagwarantuje, że pomoc państwa nie będzie wykorzystana na przejęcia przedsiębiorstw konkurencyjnych. Ponadto Citadele banku nie zwiększy liczby swoich oddziałów.
- (156) Po podziale Parex banku i jego spółki zależne będą w efektywny sposób [...] przez okres swojego istnienia, którego przewidywana długość wynosi osiem lat. Uznaje się, że okres ten jest odpowiedni, aby ukończyć procedury odzyskiwania aktywów i zbyć aktywa, unikając jednocześnie gwałtownej wyprzedaży.
- (157) Pomimo że Parex banku zachowa licencję na prowadzenie działalności bankowej, ani bank ani jego spółki zależne nie będą mogły prowadzić żadnej nowej działalności innej niż działania konieczne do zarządzania scedowanymi aktywami i sprzedaży ich. W szczególności Parex banku zaprzestanie udzielania nowych kredytów i przyjmowania depozytów od ludności (zob. motywy 84 i 85. Ponadto Parex banku zlikwiduje lub sprzeda swoją działalność leasingową w terminie do [...].
- (158) Łotwa zobowiązała się do ścisłego ograniczenia dodatkowego kapitału w czasie ([...]) i zredukowania go (do kwoty 218,7 mln LVL) (zob. motyw 87).
- (159) Wobec powyższego uznaje się, że pomoc na rzecz Parex banku (po podziale) jest ograniczona do minimum niezbędnego do [...] i dlatego zapobiega się nadmiernym zakłóceniom konkurencji.
- (160) W konsekwencji skala i charakter środków, w szczególności znaczne zmniejszenie wielkości banku i ograniczenie jego udziału w rynku oraz zbycie przewidziane w rozsądnych ramach czasowych w odniesieniu do Citadele banku i Parex banku, są wystarczające i odpowiednie, aby zapobiec nadmiernym zakłóceniom konkurencji. Ponadto dogłębność restrukturyzacji oraz zbycie Citadele banku są wystarczającymi działaniami kompensującymi ewentualne zakłócenia konkurencji, które mogą wynikać z potencjalnie niewłaściwego wynagrodzenia i odzyskania aktywów.

Monitorowanie

- (161) W pkt 46 komunikatu w sprawie restrukturyzacji określa się wymóg, aby w celu kontroli właściwej realizacji planu restrukturyzacji, państwa członkowskie przekazywały szczegółowe i regularne sprawozdania. W konsekwencji władze łotewskie zobowiązały się do przekazywania Komisji takich sprawozdań dotyczących Citadele banku i Parex banku co sześć miesięcy, począwszy od daty niniejszej decyzji.
- (162) Łotwa zobowiązała się do powołania powiernika monitorującego, który będzie się zajmował monitorowaniem wypełniania podjętych zobowiązań i przekazywał sprawozdania Komisji.

WNIOSEK

- (163) Komisja uznaje, że plan restrukturyzacji Parex banku opisany w sekcji 2 niniejszej decyzji jest zgodny z art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE i spełnia wymogi przewidziane w komunikacie w sprawie restrukturyzacji dotyczące rentowności, podziału obciążeń i środków ograniczających zakłócenia konkurencji.
- (164) Łotwa w drodze wyjątku zgadza się, aby niniejsza decyzja została przyjęta w języku angielskim,

⁽²⁸⁾ Dwa banki Swedbank i SEB mają 36 % udział w rynku. Wraz z Nordea i DnB Nord posiadają 56 % aktywów bankowych i 63 % kredytów. Jedynie rynek depozytów wydaje się mniej skoncentrowany, a powyższe cztery banki mają 37 %. Zob. również przypis 6.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Uwzględniając plan restrukturyzacji i zobowiązania podjęte przez Republikę Łotewską, uznaje się, że pomoc na restrukturyzację, której Łotwa udziela na rzecz AS Parex banka i AS Citadele banka, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Łotewskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 15 września 2010 r.

W imieniu Komisji

Joaquín ALMUNIA

Wiceprzewodniczący
